

Національний університет
водного господарства та
природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Кафедра фінансів і економіки природокористування

06-03-219

**Конспект лекцій
з дисципліни**

**КАЗНАЧЕЙСЬКА СПРАВА
TREASURY MANAGEMENT**

**для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня спеціальності**

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Specialty 072 «Finance, banking and insurance»

Рекомендовано
методичною комісією за
напрямом підготовки
«Фінанси, банківська
справа та страхування»
Протокол № 11 від
26.06.2019 р.

Рівне – 2019

Укладач:

Федина К.М., к.е.н., старший викладач кафедри фінансів і економіки природокористування

Відповідальний за випуск: Мельник Л.В., кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та економіки природокористування

ЗМІСТ

1. Загальні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни	3
2. Методичні рекомендації до самостійної підготовки та проведення практичних занять	4
3. Рекомендована література	
Змістовий модуль 1. Казначейська система в системі органів, які забезпечують виконання бюджету	6
Тема 1. Становлення та розвиток державної казначейської справи в Україні	6
Тема 2. Нормативно-правове регулювання казначейської справи в Україні	10
Тема 3. Організаційна структура та бюджетні повноваження державної казначейської служби України	13
Тема 4. Платіжна система виконання бюджетів	18
Тема 5. Казначейське обслуговування бюджетів за доходами	22
Змістовний модуль 2. Організація виконання казначейського обслуговування державного бюджету за доходами та видатками	28
Тема 6. Казначейське обслуговування бюджетів за видатками	28
Тема 7. Обслуговування державних цільових Фондів	33
Тема 8. Бухгалтерський облік і звітність про виконання бюджетів	36
Тема 9. Контроль у системі казначейства України	49

© Федина К.М, 2019

© НУВГП, 2019

1. Загальні вказівки

1.1 Загальні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни

Програма нормативної навчальної дисципліни «Казначейська справа» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення організації роботи щодо прийому та зарахування коштів які надходять на рахунки відповідних бюджетів, зберігання грошових коштів, видачі цих коштів на заходи передбачені бюджетом на відповідний рік, здійсненні обліку та складанні звітності про касове виконання бюджетів.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Казначейська система» є складовою блоку нормативних навчальних дисциплін (дисциплін професійної та практичної підготовки) для підготовки студентів за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Вона базується на знаннях отриманих з таких навчальних дисциплін, як «Гроші і кредит», «Фінанси», «Банківська система», «Бюджетна система», «Податкова система», а отримані знання будуть використовуватись у подальшому при вивченні таких дисциплін: «Формування місцевих бюджетів», «Фінансовий менеджмент», «Ринок фінансових послуг».

Дисципліна «Казначейська справа» сприяє засвоєнню знань з теоретичних та практичних аспектів формування, розподілу і використання фінансових ресурсів, засад фінансової політики держави і механізму її реалізації, сфер та ланок фінансової системи. Важливим є також ознайомлення із фінансами суб'єктів господарювання та домогосподарств, фінансового та страхового ринків. Необхідними складовими дисципліни є основи фінансового менеджменту, фінансової безпеки держави та міжнародних фінансів.

Курс заплановано в ключі цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та під час практичних занять, курсової та самостійної роботи. Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

1.2 Мета і завдання викладання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є надання студентам знань про теорію та практику організації й функціонування казначейства, взаємодії казначейства з фінансовими службами держави, дослідження значення та ролі казначейства у системі державних та місцевих фінансів, у здійсненні економічної політики держави та суб'єктів господарювання при управлінні державними та місцевими фінансами.

За результатами вивчення дисципліни студенти повинні *знати*:

- історію становлення та розвитку Державної казначейської служби України
- характеристику правових основ діяльності ДКСУ;
- характеристику бюджетних повноважень державного казначейства;
- бюджетну класифікацію та її нормативно-правове забезпечення;
- особливості функціонування платіжної системи виконання бюджету в Україні;
- особливості виконання державного бюджету за доходами, видатками та операціями з надання й повернення кредитів
- структуру напрямів та завдань казначейського обслуговування місцевих бюджетів;
- теоретичні основи управління державним боргом;
- основи бухгалтерського обліку і звітності в системі Казначейства
- характеристику завдань, напрямів та методів контролю у системі Казначейства

вміти:

- проводити дослідження фінансового стану та ефективності функціонування системи казначейства;
- аналізувати методи управління фінансами та контролю з боку органів казначейства;
- здійснювати аналіз форм та методів розрахунків у системі казначейства
- користуватися спеціальними нормативно-правовими документами, що регламентують функціонування системи казначейства.

1.3. Рекомендована література

Базова література

1. Андреев П. П. Внутрішній контроль та аудит у секторі державного управління України та європейський досвід : навч. посіб. / [Андреев П. П., Чечуліна О. О., Тайнен Ян ван, Тимохін М. Г. та ін.]. – К. : Кафедра, 2011. 120 с.

2. Булгакова С. О. Казначейська система виконання бюджету : підруч. / [Булгакова С. О., Базанова Н. В., Єрмошенко Л. В., Сушко Н. І., Чечуліна О. О., Колодій О. Т.]. - [заг. ред. С. О. Булгакова]. — [2. вид., перероб. Та доп.]. — К. : КНТЕУ, 2005. 418 с.

3. Бюджетний кодекс України: від 08.07.2010 р. № 2456-VI (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради. – 2010. – № 50-51. – ст. 572. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

4. Галушка Є. О. Казначейська справа : навч.-метод. посіб. / Є. О. Галушка, Й. С. Хижняк. - Чернівецький фінансово-юридичний ін-т. — Чернівці : Рута, 2005. 144 с.

5. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів: Наказ Державного казначейства України від 28.11.2000 р. №119 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — Режим доступу: www.treasury.gov.ua.

6. Інструкція про відкриття аналітичних рахунків для обліку операцій по виконанню бюджетів в системі Державного казначейства: Наказ Державного казначейства України від 28.11.2000 р. № 119 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — Режим доступу: www.treasury.gov.ua.

7. Кириленко О. П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). / О. П. Кириленко. – К. : НІОС, 2000. 384 с.

8. Конституція України: від 28.06.1996 р. №254/96—ВР Відомості Верховної Ради. — 1996. — № 30. — ст. 141. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

9. Науково—практичний коментар до Бюджетного кодексу України / [заг. ред. Ф. О. Ярошенка]. – К. : Зовнішня торгівля ; УДУФМТ, 2010. 592 с.

10. Петрашко П. Г. Казначейська справа : Інтегрований посіб. / [Петрашко П. Г., Чечуліна О. О., Александров В. Т., Булгакова С. О., Огданський К. М., Назарчук О. І., Сушко Н. І.] - [за заг. ред. П. Г. Петрашко]. - У 2-х т. – К. : НВП «АВТ», 2004. 784 с.

11. Питання Державного казначейства України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 р. № 1232 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Кабінету міністрів України. — Режим доступу: www.kmu.gov.ua.

12. Положення про єдиний казначейський рахунок: Наказ Державного Казначейства України від 26.06.2002 р. № 122 (у редакції наказу Державного казначейства України від 30.11.2010 № 449) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — Режим доступу: www.treasury.gov.ua.

13. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів: Наказ Державного казначейства України від 04.11.2002 р. №205 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — Режим доступу: www.treasury.gov.ua.

14. Про затвердження Порядку обслуговування державного бюджету за видатками та операціями з надання та повернення кредитів, наданих за рахунок коштів державного бюджету: Наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2011 р. № 1223 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — Режим доступу: www.minfin.gov.ua.

15. Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.2010 р. №

Інформаційні ресурси

1. Періодичні видання Національного банку України // Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=15727773&cat_id=36450 (06.06.2019)
2. Офіційний портал Державна фіскальна служба України. Податки, збори, платежі. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/> (06.06.2019)
3. Звіт про використання бюджетних коштів // Урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/byudzhnet> (06.06.2019)
4. Державний бюджет // Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.minfin.gov.ua/news/borg>
5. Економічна статистика // Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/http://www.ukrstat.gov.ua/> (06.06.2019)
6. Законодавство України / Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws> (06.06.2019)

Теми та зміст дисципліни

Тема № 1 Становлення та розвиток державної казначейської справи в Україні

План

- 1.1. Історичні умови започаткування казначейства
- 1.2. Передумови створення казначейської системи в Україні
- 1.3. Етапи створення та розвитку Казначейства України

1.1. Створенню казначейства сприяли певні умови. Але на всіх етапах розвитку суспільства розвиток держави зумовлював створення структур, які б забезпечували реалізацію її основних функцій.

Термін **казначейство** походить від поняття «казна», що в перекладі з англійського (The Treasury) означає скарб, цінність. Ці терміни у різних країнах мають різні тлумачення. Це можна пояснити розвитком та еволюцією з роками казни як суспільного фінансового інституту, який є частиною спадку, традицій і культури в різних державах.

Поняття «казна» пізніше було пов'язане тільки виключно з казенними (державними) цінностями. В енциклопедичному словнику Ф.Брокгауза казна: «Хранилище денег, драгоценностей и других материальных ценностей ханов, королей, царей, великих и удельных князей, монастырей и др.».

Сучасні економісти трактують поняття казначейство так – це місце, де зберігаються багатства країни. Це суспільно-фінансовий інститут, який відповідає за збереження державних коштів і є їх розпорядником. Створення казни, казначейства сприяє зосередженню коштів в одних руках. **Казначейство** – це самостійна організаційна одиниця, яка формує власну кадрову, господарську та інформаційно-технічну політику розвитку казначейської системи.

На Казначейство в Україні покладено виконання таких **функцій**:

- здійснює касове виконання державного бюджету та бюджетів місцевого самоврядування за доходами та видатками;
- організовує управління наявними коштами державного бюджету, державних позабюджетних фондів і бюджетів самоврядування у межах видатків, установлених на відповідний період;
- здійснює контроль за цільовим спрямуванням бюджетних коштів на стадії проведення платежу на підставі підтверджуючих документів, наданих розпорядниками бюджетних коштів;
- проводить облік касового виконання та складання звітності про стан виконання державного бюджету та місцевих бюджетів; здійснює облік, обслуговування та погашення зовнішнього і внутрішнього боргів держави відповідно до чинного законодавства;
- розробляє та затверджує нормативно-правові акти та єдині правила організації роботи з питань казначейського виконання бюджетів усіх рівнів, ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання державного бюджету та бюджетів самоврядування, кошторисів доходів та видатків бюджетних установ, відкриття рахунків в органах Казначейства;
- організовує та здійснює внутрішньосистемний контроль і аудит; здійснює інші функції, передбачені чинним законодавством України.

1.2. Першим у світі конституційне визначення державної казни (військової скарбниці) зробив Пилип Орлик (1710–1742 рр.). «Військова скарбниця – то є державний скарб і фінанси у гетьманській державі». Конституцією відокремлювався державний скарб від особистих коштів гетьмана і передавався в розпорядження генерального підскарб'я.

Ключовим явищем в **історії казначейства** були роки Запорізької Січі (кінець XXV ст. по 3 серпня 1775 р. – Маніфест Катерини II про ліквідацію Запорізької Січі), коли більшість козаків перебувала на турецькому фронті

(неподалік від гирла Дунаю). Тоді було організовано військовий скарб, до якого надходили доходи від промислової експлуатації, рибальських, мисливських угідь, земель і хуторів. Княжа казна великих московських князів знаходилась у Кремлі, на казенному дворі (XV ст.).

Казначейство як спеціальний фінансовий орган, який відав касовим виконанням державного бюджету, було засновано 2 лютого 1821 року, коли у складі Міністерства фінансів створили департамент Державного казначейства. Під його опікою були місцеві органи – казенні палати.

Всі прибутки, зібрані органами казначейства, надходили на рахунок у Державному банку. Це було початком створення сучасного Державного казначейства.

На час жовтневих подій 1917 року департамент Державного казначейства був головним у системі Міністерства фінансів. Він розпоряджався рухом коштів, що надходили до загальних державних доходів за видатками.

З утворенням у 1922 році СРСР було створено єдиний бюджет, до якого включались бюджети союзних республік. Казначейство було ліквідовано, касове виконання державного бюджету було покладено на Державний банк СРСР.

1.3. З часу створення державної казначейської служби України можна виділити такі **основні етапи** розвитку Казначейства залежно від економічної ситуації, що складалась у державі.

Жовтень 1992 р. – 1995 р. Цей етап характеризується створенням на базі підрозділів Головного бюджетного управління Міністерства фінансів України Управління виконання державного бюджету. Це дозволило, починаючи з 1 липня 1993 р., перейти на нову систему виконання видаткової частини державного бюджету і забезпе-чити здійснення Міністерством фінансів України функції обліку видатків державного бюджету, яка раніше забезпечувалась банківською системою. Протягом цього періоду було розроблено концептуальні засади системи Державного казначейства, які знайшли своє віддзеркалення в Указі Президента України «Про Державне казначейство України».

Листопад 1995 р. – грудень 1997 р. На цьому етапі на базі Управління виконання Державного бюджету України Міністерства фінансів та відповідних підрозділів місцевих фінансових органів у листопаді 1995 р. створено систему Державного казначейства, до якої увійшли Головне управління Державного казначейства України, Управління Державного казначейства в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі, районні (міські) відділення. За цей час було завершено передачу функцій фінансування від галузевих управлінь Міністерства фінансів Головному управлінню Державного казначейства; впроваджено Єдиний

казначейський рахунок у Національному банку країни та уповноважених комерційних банках для зарахування доходів Державного бюджету та проведення видатків, підготовлено і впроваджено порядок оплати витрат з Єдиного казначейського рахунку. Саме цей період слід вважати новим у розвитку і впровадженні казначейських принципів в Україні.

1997 р. став роком початку запровадження казначейської системи виконання державного бюджету за видатками, яка передбачала відкриття рахунків розпорядникам коштів у системі органів Казначейства.

Січень 1998 р. – грудень 2000 р. З лютого 1999 року було розпочато переведення на казна-чейське обслуговування *позабюджетних коштів* бюджетних установ та організацій. Тим самим були створені необхідні передумови для включення цих коштів до державного бюджету як це було передбачено Законом України «Про Державний бюджет України на 2000 рік», де позабюджетні кошти включені до спеціального фонду як складова частина державного бюджету.

У цьому ж році відбулося ще дві важливі події: у порядку експерименту у Дніпропетровській та Черкаській областях запроваджено касове виконання місцевих бюджетів через органи Державного казначейства; прийнято рішення щодо необхідності удосконалення управління коштами державного бюджету шляхом надання Державному казначейству статусу учасника Системи електрон-них платежів Національного банку України.

2001 р. – березень 2011 р. 2001 рік став роком зміни статусу Державного казначейства: із клієнта банку Казначейство стало учасником Системи електронних платежів Національного банку України (СЕП НБУ).

Так, у червні 2001 року було завершено входження всієї системи Державного казначейства в Систему електронних платежів Національного банку України з виконання державного бюджету за доходами. Це значно скоротило терміни проходження платежів, збільшило обіговість бюджетних коштів, надало можливість для складання щоденної оперативної звітності з обліку доходів державного бюджету, яка до цього часу надавалась виключно НБУ на другий або третій робочий день з моменту платежу.

Березень 2011 р. – перехід до Державної казначейської служби України. Указом Президента України “Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади” від 09.12.2010 року № 1085 Державне казначейство України в березні 2011 року перейменоване в Державну казначейську службу України. Її теперішній статус визначає Положення про ДКСУ згідно з Указом Президента України від 13.04.2011 року № 460, в якому зазначено, що Державна казначейська служба України є правонаступником прав та обов’язків Державного казначей-ства

України – урядового органу державного управління, що діяв у системі Міністерства фінансів України.

2018 р. Казначейство перешло на повноцінне функціонування централізованої моделі обслуговування бюджетів за доходами. Основним пріоритетом на 2018 р. визнано підключення до системи «**Клієнт казначейство**», що забезпечить обмін електронними документами між органами Казначейства і розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів шляхом дистанційного обслуговування клієнтів з використанням програмно-технічного комплексу «Клієнт казначейства - Казначейство»

Тема № 2 Нормативно-правове регулювання казначейської справи в Україні

План

2.1. Рівні нормативного регулювання діяльності органів державної казначейської служби України

2.2. Правові засади забезпечення функціонування Казначейства

2.1. Документи, що регламентують діяльність ДКУ і формують його правову базу, можна згрупувати за 2 основними напрямками:

- 1) нормативні документи, що регулюють основні напрямки діяльності Державного казначейства України;
- 2) нормативні документи, що регулюють окремі аспекти діяльності Державного Казначейства України.

Система нормативного регулювання діяльності органів Державної казначейської служби України представляється п'ятьма рівнями. Рівні нормативного регулювання діяльності органів Казначейства:

Перший – Конституція України, Бюджетний кодекс України, Закон України “Про Державний бюджет України”, Положення про Державну казначейську службу України та інші законодавчі акти, які регулюють бюджетні правовідносини, тобто нормативно-правові акти вищої юридичної сили;

Другий Укази й розпорядження Президента України, нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України;

Третій – Постанови і розпорядження Національного банку України, накази Міністра фінансів України;

Четвертий - Інші нормативно-правові акти (інструкції, положення, вказівки);

П'ятий – Нормативні, методологічні та інструктивні матеріали, розроблені Головним управлінням Казначейства України.

2.2. Згідно з ст.48 Бюджетного кодексу України, в 1995 р. прийнято рішення про створення в Україні системи органів Державного казначейства, що було закріплено Указом Президента України від 27 квітня 1995 р. № 335 «Про Державне казначейство України».

Указом Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 09.12.2010 року №1085 Державне казначейство України перейменоване в Державну казначейську службу України. Її статус визначає Положення про Державну казначейську службу України (ДКСУ) згідно з Указом Президента України від 13.04.2011 року № 460.

Казначейство України входить до системи органів **виконавчої влади** та утворюється для реалізації державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

Казначейство України є учасником системи електронних платежів Національного банку України.

Казначейство України у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства фінансів України (далі – Мінфін України), іншими актами законодавства України, а також дорученнями Президента України і Міністра.

Основними **завданнями** Казначейства України є:

- 1) внесення пропозицій щодо формування державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів;
- 2) реалізація державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

Казначейство України є юридичною особою публічного права, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власні бланки, рахунки в Казначействі України.

Казначейство України відповідно до покладених завдань:

- 1) здійснює через систему електронних платежів Національного банку України розрахунково-касове обслуговування розпорядників, одержувачів бюджетних коштів та інших клієнтів, операцій з коштами бюджетів, спільних із міжнародними фінансовими організаціями проектів;
- 2) управляє ліквідністю субрахунків єдиного казначейського рахунка;
- 3) за погодженням із Мінфіном України залучає на поворотній основі кошти єдиного казначейського рахунка для покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів, Пенсійного фонду України та для надання середньострокових позик місцевим бюджетам;
- 4) здійснює відкриття та закриття рахунків поточного бюджетного періоду, а також відкриття рахунків наступного бюджетного періоду;
- 5) здійснює безспірне списання коштів державного бюджету та

місцевих бюджетів на підставі рішення суду;

6) здійснює безспірне вилучення коштів із місцевих бюджетів відповідно до Бюджетного кодексу України;

7) здійснює повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до бюджету, за поданням органів, що контролюють справляння надходжень бюджету;

8) нараховує штрафи за неповне або несвоєчасне повернення коштів надміру сплачених податків відповідно до законодавства;

9) здійснює розподіл коштів між державним бюджетом, бюджетами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, а також між місцевими бюджетами відповідно до нормативів відрахувань, визначених бюджетним законодавством, і перерахування розподілених коштів за належністю;

10) проводить взаємні розрахунки між державним бюджетом та бюджетами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, а також між місцевими бюджетами у порядку, встановленому законодавством;

11) веде базу даних про мережу розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, складає та веде єдиний реєстр розпорядників та одержувачів бюджетних коштів;

12) веде облік бюджетних асигнувань, доводить до розпорядників та одержувачів бюджетних коштів витяг із розписки державного бюджету та зміни до нього;

13) здійснює реєстрацію та облік бюджетних зобов'язань розпорядників та одержувачів бюджетних коштів і відображає їх у звітності про виконання бюджету;

14) забезпечує організацію та координацію діяльності головних бухгалтерів бюджетних установ та контроль за виконанням ними своїх повноважень шляхом оцінки їх діяльності;

15) погоджує призначення на посади та звільнення з посад головних бухгалтерів бюджетних установ;

16) веде бухгалтерський облік усіх операцій з виконання державного та місцевих бюджетів;

17) зводить та складає звітність про виконання державного, місцевих і зведеного бюджетів та подає звітність органам законодавчої і виконавчої влади в обсязі та строки, визначені бюджетним законодавством. Складає та подає відповідним місцевим фінансовим органам звітність про виконання місцевих бюджетів;

18) здійснює за дорученням Міністерства фінансів України погашення та обслуговування державного боргу в національній та іноземній валюті;

19) розміщує на офіційному сайті Казначейства України квартальну та річну звітність про виконання Державного бюджету України.

Голова Казначейства України має двох заступників, зокрема одного першого. Першого заступника та заступника Голови Казначейства України призначає на посади та звільняє з посад Президент України за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним на підставі пропозицій Голови Казначейства України, погоджених із Міністром.

Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції Казначейства України, обговорення найважливіших напрямів його діяльності у Казначействі України утворюється колегія у складі Голови Казначейства України (голова колегії), першого заступника та заступника Голови Казначейства України за посадою, визначених посадових осіб Мінфіну України. У разі потреби до складу колегії Казначейства України можуть входити керівники структурних підрозділів Казначейства України, а також в установленому порядку інші особи. Рішення колегії можуть бути реалізовані шляхом видання відповідного наказу Казначейства України.

Для розгляду наукових рекомендацій та проведення фахових консультацій з основних питань діяльності у Казначействі України можуть утворюватися постійні або тимчасові консультативні, дорадчі органи. Рішення про утворення та ліквідацію колегії, постійних або тимчасових консультативних, дорадчих органів, їх кількісний та персональний склад, положення про них затверджуються Головою Казначейства України.

Гранична чисельність державних службовців і працівників Казначейства України затверджується Кабінетом Міністрів України. Структура апарату Казначейства України затверджується Головою Казначейства України за погодженням із Міністром. Штатний розпис, кошторис Казначейства України затверджуються Головою Казначейства України за погодженням із Мінфіном України.

Тема № 3 Організаційна структура та бюджетні повноваження державної казначейської служби України

План

- 3.1. Організаційна структура Державної казначейської служби України
- 3.2. Сутність діяльності та функції Казначейства України
- 3.3. Розрахункові палати в системі Казначейства
- 3.4. Організація Бюджетного процесу в Україні та його учасники

3.1. Державна казначейська служба України (Казначейство України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України. Казначейство України є юридичною особою публічного права, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм

найменуванням.

Казначейство України входить до системи органів виконавчої влади та утворено для реалізації державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

Трирівнева структура Казначейства України, максимально наближена до адміністративно-територіального поділу, дає змогу здійснювати казначейське обслуговування місцевих бюджетів відповідно до вимог Бюджетного кодексу України.

Казначейська система України складається з:

а) апарату Державної казначейської служби України, яка розташовується у столиці держави і представляє її центральний рівень;

б) головних управлінь Державної казначейської служби України (ГУДКСУ) обласного значення, розміщених таким чином: одне головне управління – в Автономній Республіці Крим; два головних управління – у містах Києві та Севастополі; 24 головних управління функціонують в областях;

в) районних, міських, районних у містах управлінь (відділень) Державної казначейської служби (УДКС), які налічують 633 одиниці, зосереджених у найважливіших місцевих адміністративних центрах.

Єдина трирівнева система, що об'єднує Казначейство України та його територіальні органи, створена для гарантування фінансової безпеки фінансово-платіжної системи України та ефективного управління ресурсами єдиного казначейського рахунку для своєчасного та в повному обсязі виконання бюджетів усіх рівнів, підвищення оперативності проведення видатків при виконанні бюджетних програм, посилення контролю за надходженням та цільовим спрямуванням бюджетних коштів, підвищення дієвості бюджетної політики держави.

Головні управління Державної казначейської служби України (ГУДКСУ) в областях мають організаційну структуру та здійснюють: 1. Впровадження законодавчої та нормативної бази з вико-нання бюджету. 2. Касове виконання Державного бюджету, а саме: бухгалтерський облік та звітність з проведених ними операцій; отримання, реєстрацію, доведення бюджетним устано-вам асигнувань та інформації, пов'язаної з управлінням бюд-жетом, виписок про асигнування; управління бюджетними надходженнями на єдиний казначейський рахунок в НБУ, переказ коштів та проведення видатків; облік та звітування органам виконавчої та законодавчої влади про виконання функцій, що входять до обов'язків ГУДКСУ; збирання, перевірку та введення даних до інформаційної системи, а також консолідацію звітів про виконання бюджету; контроль за фінансовим виконанням державних програм, державних цільових фондів. 3. Виконання завдань Казначейства України. 4. Керівництво, контроль та

оцінку роботи підвідомчих районних казначейських відділень РУДКСУ. 5. Управління казначейською інформаційною системою всіх казначейських органів в області. 6. Підготовку та виконання планів щодо контрольно-ревізійних перевірок підвідомчих РУДКСУ.

3.2. Казначейство України є центральним органом виконавчої влади і керується у своїй діяльності Конституцією та законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, Указом Президента України від 13.04.2011 р. № 460/2011 “Про Положення про Державну казначейську службу України”, наказами Міністерства фінансів України (далі – Мінфін Украї-ни), іншими актами законодавства України, а також доручен-нями Президента України і Міністра.

Діяльність Казначейства України фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України. Казначейство України та його територіальні органи є юридичними особами, мають самостійні кошториси, реєстраційні та інші бюджетні рахунки і в самому Казначействі, і в установах банків. Казначейство України у своїй діяльності взаємодіє з ор-ганамі законодавчої і виконавчої влади, національним і ко-мерційними банками України, іншими учасниками бюджетного процесу та фінансовими інституціями.

Суть діяльності Казначейства України полягає в тому, що воно забезпечує виконання державного бюджету шляхом обліку надходжень, податків, зборів та інших обов'язкових платежів та проведення видатків державного бюджету через оплату рахунків суб'єктів господарської діяльності, які виконали роботи, надали послуги відповідним розпорядникам коштів.

Щоб глибше зрозуміти суть Казначейства України, потріб-но розглянути його *функції*: здійснення касового виконання державного бюджету та бюджетів самоврядування за доходами та видатками; організація управління наявними коштами державного бюджету, державних позабюджетних фондів і бюджетів само-врядування у межах видатків, визначених на відповідний період; здійснення контролю за цільовим спрямуванням бюд-жетних коштів на стадії проведення платежу на підставі підтверджуючих документів, наданих розпорядниками бюджет-них коштів; проведення обліку касового виконання та складання звітності про стан виконання державного бюджету та бюджетів самоврядування; здійснення обліку, обслуговування та погашення зовнішнього і внутрішнього боргів держави відповідно до чинного законодавства; здійснення розмежування загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів між державним бюджетом та бюджетами Автономної Республіки Крим, облас-тей, міст Києва і Севастополя, проведення взаєморозрахунків між ними. Розмежування з бюджетами

нижчого рівня здійснюються за умови укладання угод між органами Казначейства України та відповідними радами; відповідно до укладених угод відкриття та обслуговування рахунків розпорядників бюджетних коштів в органах Казначейства України; здійснення оплати рахунків за дорученням розпорядників бюджетних коштів відповідно до чинних нормативних актів. При цьому Казначейство України не несе відповідальності за зобов'язаннями, прийнятими розпорядниками бюджетних коштів; отримання звітів про виконання кошторисів доходів і видатків від розпорядників бюджетних коштів, здійснення звірки даних обліку органів Казначейства України з даними обліку розпорядників; здійснення у безспірному порядку стягнення належних державному бюджетові коштів по взаєморозрахунках між бюджетами; забезпечення роботи інформаційно-обчислювальної системи Казначейства України та її взаємодію з інформаційними системами Національного та комерційних банків України, міністерств, відомств та інших органів виконавчої влади, установ та організацій; управління поточними залишками казначейських рахунків з метою отримання доходів та зарахування їх до загального та спеціального фондів державного бюджету; розробка та затвердження нормативно-правових актів та єдиних правил організації роботи з питань казначейського виконання бюджетів усіх рівнів, ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання державного бюджету та бюджетів самоврядування, кошторисів доходів і видатків бюджетних установ, відкриття рахунків в органах Казначейства України; здійснення роботи щодо добору, розстановки кадрів, створення ефективної системи підготовки та підвищення кваліфікації кадрів, забезпечення проведення єдиної державної політики з питань державної служби в органах Казначейства України; організація та здійснення внутрішньосистемного контролю та аудиту; здійснення інших функцій, передбачених чинним законодавством України.

3.3. Розрахункові палати – це проміжна ланка (зв'язуючий вузол) між Національним банком України та органами Казначейства України, що забезпечує планомірне та своєчасне проведення міжбанківських та внутрісистемних розрахунків з обслуговування державного бюджету за доходами та видатками, місцевих бюджетів – за доходами, а в перспективі – і за видатками.

Метою створення розрахункових палат є: забезпечення прискорення розрахунків між банками в Україні; підвищення рівня надійності розрахунків; сприяння раціональному використанню тимчасово вільних ресурсів банків і створення фінансового ринку; впровадження сучасних міжнародних технологій, стандартів, протоколів і поступове входження банківської системи України в світову банківську систему; посилення контрольних функцій Національного банку за станом кореспондентських рахунків комерційних банків; забезпечення

багаторівневого захисту даних від несанкціонованого доступу, використання, викривлення і фальсифікації на ступенях опрацювання і зберігання; контроль достовірності даних на всіх ступенях розрахунків; надання учасникам розрахунків інформаційних послуг.

Система розрахункових палат в Україні має дворівневу структуру: регіональні розрахункові палати, які обслуговують між-банківські розрахунки на регіональному та міжрегіональному рівнях; Центральна розрахункова палата, яка обслуговує між-регіональні банківські розрахунки, контролює та виконує балансування міжрегіональних платіжних оборотів. Центральна розрахункова палата (ЦРП) організовує функціонування Системи електронних платежів та керує роботою регіональних розрахункових палат.

3.4. Бюджетний процес – це регламентована нормами права діяльність, пов'язана зі складанням, розглядом, затвердженням бюджетів, їх виконанням і контролем за їх виконанням, розглядом звітів про виконання бюджетів, що складають бюджетну систему України.

Повний цикл бюджетного процесу, тобто період з початку складання проекту бюджету до затвердження звіту про його виконання триває понад два роки. Бюджет складається на рік – цей термін називається бюджетний період. Він в Україні співпадає з календарним роком. Бюджетний процес в Україні визначається Конституцією України, Бюджетним кодексом та іншими законодавчими та нормативними актами. Бюджетний кодекс визначає чотири стадії бюджетного процесу:

1. Складання проектів бюджетів.
2. Розгляд та прийняття Закону України “Про Державний бюджет України”, рішень про місцеві бюджети.
3. Виконання бюджету, зокрема у разі необхідності внесення змін до закону про Державний бюджет України, рішення про місцеві бюджети.
4. Підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього.

На всіх стадіях бюджетного процесу здійснюються фінансовий контроль і аудит, проводиться економічний аналіз та оцінка ефективності використання бюджетних коштів. Фінансовий контроль, який здійснюється на всіх стадіях бюджетного процесу, повинен забезпечувати: 1. Постійну оцінку достатності та відповідності діяльності бюджетної установи вимогам внутрішнього фінансового контролю. 2. Оцінку діяльності на відповідність результатів встановленим завданням і планам. 3. Інформування керівника бюджетної установи про результати кожної перевірки, проведеної

Основним *завданням бюджетного процесу* є допомога суб'єктам ухвалювати слушні рішення щодо надання послуг і сприяти участі в

Тема № 4 Платіжна система виконання бюджетів

План

- 4.1. Сутність національної платіжної системи
- 4.2. Сутність внутрішньої платіжної системи Державної казначейської служби України
- 4.3. Економічний зміст і призначення єдиного казначейського рахунка
- 4.4. Загальна характеристика рахунків, які відкриваються в органах Державної казначейської служби України
- 4.5. Порядок відкриття реєстраційних рахунків та проведення операцій на них
- 4.6. Технічне забезпечення здійснення платежів

4.1. Платіжна система – це набір платіжних інструментів, банківських процедур і, як правило, міжбанківських систем переказу коштів, поєднання яких забезпечує грошовий обіг разом з інституційними та організаційними правилами та процедурами, що регламентують використання цих інструментів та механізмів.

Виходячи з того, яку роль відіграють платіжні системи відповідно до характеру здійснюваних платежів, в Україні розрізняють:

-системи електронних міжбанківських розрахунків Національного банку України, які призначені для здійснення платіжних трансакцій між різними банками, які обумовлені виконанням платежів їхніх клієнтів або власних зобов'язань одного банку перед іншим (наприклад, коли банк платника – це ПриватБанк, а банк одержувача коштів – Аваль). Для них необхідною стадією є транспортування документа між банком платника та банком одержувача за допомогою однієї із систем електронних міжбанківських розрахунків;

-внутрішньобанківські платіжні системи створюються, щоб забезпечити сприятливі умови для здійснення платежів між установами, які обслуговуються банками, що належать до однієї групи (наприклад, операції здійснюються в ПриватБанку);

- системи “клієнт-банк” використовуються банками, які пропонують платіжні послуги своїм клієнтам на базі сучасних технологій;

-системи масових платежів широко використовуються у розвинених державах світу. Незважаючи на те, що традиційні безготівкові платіжні інструменти (чеки, платіжні доручення тощо) достатньо розповсюджені, останнім часом усе ширше впроваджується система масових (споживчих) платежів з використанням пластикових карток.

4.2. Щоб ефективно управляти коштами державного бюджету шляхом зосередження рахунків органів Казначейства в Націо-нальному банку Кабінетом Міністрів України і Національним банком затверджено постанову від 15 вересня 1999 року № 1721 “Про створення внутрішньої платіжної системи Державного казначейства”. Відповідно до цієї постанови, Казначейство має зосередити всі кошти державного бюджету на своєму єдиному рахунку, що дасть змогу ефективніше використовувати ці кошти і управляти ними. Платіжна система виконання державного бюджету є частиною національної платіжної системи, у якій держава виконує функції отримувача і відправника платежів державного бюджету.

Під **платежами державного бюджету** слід розуміти переказ коштів від держави до зовнішнього отримувача і навпаки – від зовнішнього отримувача до держави. Тобто платіж складається з двох складових: надходжень і виплат

Платіжна система виконання бюджету включає три елементи:

1. Система норм, що визначає правила проходження платежів.
2. Технічне забезпечення здійснення платежів.
3. Механізм взаємовідносин користувачів коштів з казначейською системою. Казначейське виконання державного бюджету за доходами і видатками включає: облік надходження платежів; регулювання обсягів і термінів прийняття бюджетних зобов'язань; дозвіл на право здійснення видатків у межах затверджених асигнувань; проведення платежів розпорядників бюджетних коштів.

При цьому важливо дотримуватись таких принципів: 1. Єдності каси і єдиного бухгалтерського обліку. 2. Оплати рахунків установ, які утримуються за рахунок коштів бюджету, державними бухгалтерами (казначейми). 3. Повноти включення доходів і видатків до бюджетів.

4.3. Казначейство України здійснює платежі за видатками державного бюджету через систему своїх органів шляхом безготівкового перерахування коштів. З цією метою в органах Казначейства України відкрито бюджетний рахунок, який називається єдиний казначейський рахунок (ЄКР) – необхідний елемент управління операціями Казначейства України. Створення ЄКР дає можливість вирішити проблеми касового управління коштами, які перебувають у розпорядженні Казначейства України, а саме: реалізувати оптимальний шлях платежів до бюджетів і розпорядників бюджетних коштів; скоротити або зовсім не допускати залишків коштів на рахунках їхніх розпорядників; централізувати або децентралізувати здійснення бюджетних платежів через систему органів Казначейства.

З метою покращення організації роботи з банками щодо готівкового обслуговування бюджетних коштів, підвищення надійності зберігання та

посилення контролю за їх рухом Державним казначейством України видано наказ від 26.06.2002 р. № 122 “Про затвердження Положення про єдиний казначей-ський рахунок” зі змінами та доповненнями згідно з наказом ДКУ № 449 від 30.11.2010 р.

Єдиний казначейський рахунок (далі – ЄКР) – це консолідований рахунок, відкритий Державній казначейській службі України в Національному банку України для обліку коштів та здійснення розрахунків у системі електронних платежів Національного банку України (далі – СЕП).

4.4. Виконання державного бюджету здійснюється на підставі відображення усіх операцій у системі відкритих на ім'я органів Державної казначейської служби України рахунків із надходження коштів у Державний бюджет України і їх використання. Рахунки, які відкриваються в органах Державної казначейської служби України, відповідно до порядку їх функціонування та призначення коштів, поділяються на бюджетні та небюджетні.

Бюджетні рахунки – це рахунки, які відкриваються в органах Казначейства для забезпечення казначейського обслуговування коштів державного та місцевих бюджетів.

Вони поділяються на:

– бюджетні рахунки для зарахування надходжень (рахунки за надходженнями) – рахунки для зарахування доходів бюджетів, надходжень у частині повернення до бюджетів бюджетних позичок, фінансової допомоги, наданої на поворотній основі, та кредитів, зокрема залучених державою під державні гарантії.

– бюджетні рахунки для операцій клієнтів з бюджетними коштами (рахунки розпорядників та одержувачів коштів) – рахунки для здійснення операцій за асигнуваннями, передбаченими на виконання відповідних програм і заходів у державному та місцевих бюджетах, які відкриваються розпорядникам та одержувачам коштів.

– Реєстраційні рахунки – це рахунки, які відкриваються в органах Казначейства розпорядникам і одержувачам коштів державного та місцевих бюджетів як складові єдиного казначейського рахунку для обліку операцій за коштами загального фонду відповідного бюджету.

– Спеціальні реєстраційні рахунки – рахунки, які відкриваються розпорядникам коштів державного бюджету усіх ступенів та одержувачам коштів для обліку доходів і видатків, передбачених їхніми кошторисами у частині спеціального фонду.

4.5. Рахунки відкриваються відповідно до “Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної

казначейської служби України”, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 22.06.2012 р. № 758. Рахунки відкриваються також відповідно до Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік, наказу Міністерства фінансів України “Про бюджетну класифікацію” № 11 від 14.01.2011 року, щорічно на початок нового бюджетного періоду протягом 45 днів з дня прийняття Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік. Розрахунково-касове обслуговування клієнтів здійснюється органами Казначейства відповідно до умов договорів та додаткових договорів між органом Казначейства і клієнтами.

Розпорядники коштів подають до органів Казначейства такі документи:

заяву про відкриття рахунків установленого зразка за підписом керівника та головного бухгалтера або інших посадових осіб, яким відповідно до затвердженої в установленому порядку картки із зразками підписів надано право першого та другого підписів;

копію довідки про включення до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, засвідчену нотаріально або органом, що видав довідку;

копію належним чином зареєстрованого (затверджено-го) установчого документа (статуту, положення, засновницького договору), засвідчену органом, який здійснив реєстрацію, або нотаріально. Положення, які затверджуються постановами Кабінету Міністрів України чи указами Президента України, нотаріального засвідчення не потребують. Клієнти, які діють на підставі законів, установчий документ не подають;

копію документа, що підтверджує взяття клієнта на облік в органі Міндоходів України, засвідчену органом, що видав документ, або нотаріально;

картку із зразками підписів та відбитка печатки у двох примірниках; копію документа, що підтверджує реєстрацію клієнта у відповідному органі Пенсійного фонду України, засвідчену органом, що його видав, або нотаріально;

копії документів, що підтверджують реєстрацію клієнта у Фонді соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, Фонді загальнообов’язкового соціального страхування України на випадок безробіття, Фонді соціального страхування з тимчасової втрати працездатності як платника страхових внесків, засвідчені органами, що їх видали, або нотаріально затверджений кошторис розпорядників бюджетних коштів, крім видатків бюджетів, кошториси для здійснення яких не складаються.

4.6. З моменту входження в Систему електронних платежів Національного

банку України органи Казначейства України використовували у своїй роботі різні програмні продукти: “ТАСК”, “ІСАОД”, “УНГТІ БАРС” та АС “Казна”. Програмний продукт АС “Казна” найповнішою мірою забезпечив функціональність системи, тому було прийнято рішення про використання єдиного прикладного програмного забезпечення, розробленого Дніпропетровським управлінням ДКУ, по всій Україні. На сьогодні розроблено “Типову схему КТЗ УДК областей, АР Крим, міст Києва та Севастополя і центрального апарату Казначейства”, яка забезпечує підконтрольний вихід в інтернет, захист комп’ютерних систем від несанкціонованого доступу, викривлення і знищення інформації, а також зараження комп’ютерів вірусами. Це дозволить запровадити АС “Казна” в регіонах і на веб-сайті Державної казначейської служби України, на якому буде розміщена вся інформація за доходами як державного, так і місцевих бюджетів.

Структура інформаційно-обчислювальної системи органів Казначейства залежить від низки факторів: характеру виконуваних функцій та завдань, інструктивно-нормативної бази, внутрішньої організаційної структури тощо. Кожен з цих факторів суттєвим чином впливає на організацію інформаційно-обчислювальної мережі Казначейства.

Тема № 5 Казначейське обслуговування бюджетів за доходами

План

- 5.1. Загальна характеристика державних доходів
- 5.2. Поняття касового виконання державного бюджету за доходами
- 5.3. Порядок зарахування платежів до загального фонду державного бюджету
- 5.4. Порядок зарахування платежів до спеціального фонду державного бюджету
- 5.5. Операції за платежами до бюджету, які розподіляються між загальним і спеціальними фондами, державним та місцевими бюджетами
- 5.6. Звітність про надходження коштів до Державного бюджету

5.1. Держава може виконувати свої функції та завдання, передбачені Конституцією, якщо вона має у своєму розпорядженні достатню кількість коштів. Залучення державою коштів, тобто мобілізація державних доходів, є складовою частиною фінансової діяльності держави.

Державні доходи – це сукупність різних видів грошових надходжень до фондів держави, що використо-вуються нею для виконання завдань і функцій.

Доходи бюджетів утворюються за рахунок надходжень від сплати

фізичними і юридичними особами податків, зборів та інших обов'язкових платежів, надходжень з інших джерел, встановлених законодавством України. Ці кошти зосереджуються у централізованих і децентралізованих грошових фондах. Формування цих грошових фондів здійснюється в результаті розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту.

Залежно від порядку формування системи державних доходів їх можна розподілити на: **централізовані** – кошти, які залишаються у розпорядженні держави в процесі розподілу валового внутрішнього продукту та спрямовуються на формування централізованих грошових фондів Державного та місцевих бюджетів, Пенсійного фонду України, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, Державного фонду охорони праці, Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення та ін.; **децентралізовані** – це доходи, які залишаються у розпорядженні державних підприємств, установ, організацій при розподілі та перерозподілі валового внутрішнього продукту і формуються, головним чином, за рахунок їх прибутку. Основою для їхнього формування є прибутки і доходи державних підприємств, установ, організацій, населення.

Доходи Державного бюджету України поділяють на: податкові надходження; неподаткові надходження; доходи від операцій з капіталом; офіційні трансферти.

5.2. Система виконання державного бюджету за доходами ґрунтується на комплексі касових операцій, що провадяться органами Казначейства України. Казначейське обслуговування бюджетів за доходами здійснюється відповідно до наказу ДКУ № 131 від 19.12.2000 року “Про затвердження Порядку казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету” зі змінами та доповненнями. Платники податків перераховують платежі до державного бюджету на доходні рахунки, відкриті в органах Казначейства, в розрізі кодів класифікації доходів бюджету та територій, на яких справляються дані платежі (районів і міст обласного та рес-публіканського підпорядкування, районів у містах).

У процесі виконання державного бюджету за доходами органи Казначейства здійснюють такі функції:

установлюють порядок відкриття та відкривають рахунки в управліннях Державної казначейської служби України для зарахування

податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів та державних цільових фондів;

ведуть бухгалтерський облік доходів бюджету відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів. здійснюють розподіл зарахованих до державного бюджету платежів відповідно до нормативів відрахувань, затверджених законом України про Державний бюджет України на відповідний рік, та перераховують за належністю розподілені кошти; готують розрахункові документи і проводять повернення надмірно або помилково сплачених до державного бюджету платежів на підставі висновків органів Міндоходів, рішень судових органів, інших органів, що здійснюють контроль за нарахуванням та сплатою платежів тощо;

здійснюють відшкодування податку на додану вартість на підставі висновків органів Міндоходів та рішень судових органів; складають щоденну, періодичну та річну звітність за доходами відповідно до кодів бюджетної класифікації доходів та подають її відповідним органам, що здійснюють контроль за нарахуванням та сплатою платежів до державного бюджету та державних цільових фондів.

Операції з обробки платежів повинні здійснюватись у такій послідовності: повернення надмірно або помилково зарахованих коштів; відшкодування платникам податку на додану вартість; розподіл платежів до бюджету за нормативами, установленими законодавчими актами; відрахування дотацій місцевим бюджетам.

5.3. Органи Державної казначейської служби України здійснюють аналітичний облік доходів державного бюджету з кожного виду податків і зборів (обов'язкових платежів) відповідно до бюджетної класифікації доходів. Облік податків і зборів, відповідно до бюджетної класифікації доходів та у розрізі кожного платника, здійснюють органи Міндоходів.

Платежі до бюджету, які відповідно до Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік є доходами загального фонду бюджету, зараховуються безпосередньо на аналітичні рахунки, відкриті в управліннях Казначейства за балансовим рахунком **3111 “Надходження до загального фонду державного бюджету”** Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів.

Інформація щодо надходження та повернення надмірно або помилково сплачених платежів до бюджету одночасно відображається на рахунках, відкритих за балансовим рахунком **6111 “Доходи загального фонду державного бюджету”**. Кредитовий залишок за рахунком 6111 дає інформацію про надходження з урахуванням відшкодування податку на додану вартість та повернення платежів до загального фонду державного

бюджету з початку року. Для щоденного перерахування платежів, які надійшли до загального фонду державного бюджету з обласних управлінь до Казначейства (центрального рівень), в обласному управлінні Казначейства відкриваються аналітичні рахунки за балансовим рахунком **3112 “Загальний фонд державного бюджету”**. У Казначействі на державному рівні відкриваються анало-гічні рахунки за балансовим рахунком 3112 для зарахування пере-рахованих обласними управліннями Казначейства платежів.

Суми коштів, зарахованих на перший рахунок, відкритий за балансовим рахунком **3112**, обласні управління Казначейства розподіляють за нормативами, встановленими Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік, та цього самого дня у регламентований час перераховують суми дотацій на відповідні рахунки місцевих бюджетів. Інформація щодо перерахування суми дотацій місцевим бюджетам одночасно відображається на рахунках, відкритих за балансовим рахунком **8311 “Кошти, передані органами Міндоходів України із загального фонду державного бюджету місцевим бюджетам Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя”**. Дебетовий залишок за рахунком **8311** дає інформацію про перераховану з початку року суму дотацій місцевим бюджетам.

Залишки коштів з першого рахунку, відкритого за балансовим рахунком **3112**, після відрахування дотацій місцевим бюджетам та з другого рахунку, відкритого за цим самим балансовим рахунком, платіжними дорученнями обласного управління Казначейства у регламентований час перераховуються на відповідні рахунки, відкриті у Казначействі (центрального рівень) за балансовим рахунком **3112**. Інформація щодо перерахування суми доходів Казначейству одночасно відображається на рахунках, відкритих за балансовим рахунком **8211 “Кошти загального фонду державного бюджету, передані вищим органам Державної казначейської служби України”**. Сума дебетових залишків на рахунках, відкритих за балансовим рахунком **8211**, дає інформацію про суми доходів, перераховані органам Казначейства вищого рівня з початку року.

5.4. Платежі до бюджету, які відповідно до Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік є доходами спеціального фонду державного бюджету, крім власних надходжень бюджетних установ та організацій, зараховуються на аналітичні рахунки, відкриті в управліннях Казначейства за балансовим рахунком **3121 “Надходження коштів спеціального фонду державного бюджету, які направляються на спеціальні видатки”** Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів. Інформація щодо коштів, які

зараховуються на аналітичні рахунки, відкриті за балансовим рахунком **3121** або повертаються з них, одночасно відображається на рахунках, відкритих за балансовим рахунком **6112** *"Доходи спеціального фонду державного бюджету"*.

Для щоденного перерахування платежів, які надійшли до спеціального фонду державного бюджету, управління Казначейства та Державна казначейська служба України (центральний рівень) відкривають рахунки за балансовим рахунком **3122** *"Кошти спеціального фонду державного бюджету, які направляються на спеціальні видатки"* окремо за кожним видом надходжень. Залишки коштів за день (з урахуванням повернень) з аналітичних рахунків, відкритих за балансовим рахунком **3121** *"Надходження до спеціального фонду державного бюджету, які направляються на спеціальні видатки"*, у встановлений регламентом час засобами програмного забезпечення шляхом формування меморіальних документів перераховуються (списуються) на відповідні рахунки, відкриті за балансовим рахунком **3122** *"Кошти спеціального фонду державного бюджету, які направляються на спеціальні видатки"*.

5.5. Платежі, які відповідно до Закону України про Державний бюджет України на поточний рік розподіляються між загальним та спеціальним фондами державного бюджету, зараховуються на аналітичні рахунки, відкриті за балансовим рахунком **3131** *"Надходження, які розподіляються між загальним та спеціальним фондами державного бюджету"* Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів. Дані про надходження та повернення надмірно або помилково сплачених платежів одночасно відображаються на рахунках, відкритих за балансовим рахунком **6113** *"Доходи державного бюджету, що підлягають розподілу між загальним та спеціальним фондами"*. Кредитовий залишок за рахунком **6113** дає інформацію про надходження з урахуванням повернення платежів, які розподіляються між загальним та спеціальним фондами державного бюджету з початку року.

Платежі, які тимчасово віднесені до доходів державного бюджету і відповідно до законодавства, підлягають розподілу між бюджетами та державними цільовими фондами зараховуються на аналітичні рахунки, відкриті в головних управліннях ДКСУ за балансовим рахунком **3411** *"Кошти, тимчасово віднесені на доходи державного бюджету, що підлягають розподілу"* (далі – рахунок 3411) Плану рахунків у розрізі кодів класифікації доходів бюджету та територій. За результатами розподілу коштів формується Відомість 2м розподілу платежів, які

надійшли на рахунок **3411** та Відомість 2 розподілу платежів до бюджету, які надійшли на рахунок **3311**.

Інформація щодо надходження та повернення надмірно або помилково сплачених платежів одночасно відображається на рахунках, відкритих за балансовим рахунком **6211** "**Доходи, які підлягають розподілу між державним і місцевими бюджетами**". Кредитовий залишок за рахунком **6211** дає інфор-мацію про надходження (з урахуванням повернень) платежів, які розподіляються між державним та місцевим бюджетами з початку року.

5.6. На початку наступного операційного дня, не пізніше 9 години ранку, за результатами обробки інформації форму-ються **виписки з аналітичних рахунків**, відкритих за ба-лансовими рахунками **3111, 3113, 3121, 3123, 3131, 3311, 8411, 3412**, у вигляді **електронного реєстру розрахункових документів** та їх паперові копії за підписом керівника органу Державної казначейської служби України із відбитком печатки. До виписок з аналітичних рахунків 3-го класу додається реєстр розрахункових документів з повним переліком реквізитів. На підставі даних про рух коштів на всіх аналітичних рахунках щоденно формуються **сальдові та оборотно-сальдові відомості** про операції за коштами державного бюджету. Дані сальдових та оборотно-сальдових відомостей мають бути тотожні даним щоденного сальдового та оборотно-сальдового балансу. Складається Звіт про виконання доходів та інших надходжень державного бюджету (дод.10).

На підставі даних про рух коштів на аналітичних рахунках, відкритих за балансовими рахунками **3111, 6111; 3113, 7131; 3121, 6112; 3123, 7132; 3131, 6113; 3522, 6114; 3311, 6211**, щоденно на початку наступного операційного дня, не пізніше 9-ої години ранку, управління Казначейства України складають **Звіт про виконання державного бюджету за доходами (дод. 1)** у розрізі видів надходжень у цілому по області та передають його (в електронному вигляді) до Казначейства (центральний рівень).

Не пізніше 11-ої год. дня, наступного за звітним, обласні управління Казначейства формують **Звіти про виконання державного бюджету за доходами в розрізі районних відділень (міст обласного значення) за видами надходжень** та передають їх (в електронному вигляді) органам податкової служби на обласному рівні та районним відділенням Казначейства для подальшої передачі районним податковим інспекціям. Районні управління (відділення) є пасивними учасниками, бо рахунки для зарахування надходжень відкриваються в розрахункових палатах обласних управлінь ДКСУ.

Органи Державної казначейської служби України склада-ють

звітність про надходження коштів до Державного бюджету України в грошовій та безгрошовій формах на підставі даних бухгалтерського обліку на рахунках класу 6 “Доходи бюджету” Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів. Звіти складаються за формами та порядком, установленими Казначейством України.

Тема № 6 Казначейське обслуговування бюджетів за видатками

План

- 6.1. Характеристика та класифікація видатків державного бюджету
- 6.2. Розпорядники бюджетних коштів
- 6.3. Реєстрація та облік зобов'язань розпорядників та одержувачів бюджетних коштів
- 6.4. Організація роботи щодо виконання державного бюджету за видатками
- 6.5. Здійснення видатків розпорядників бюджетних коштів

6.1. Бюджет завжди був важливим інструментом впливу на розвиток економіки та соціальної сфери. Видатки бюджетів на розвиток економіки повинні спрямовуватися насамперед на стабілізацію економіки, створення необхідних умов для зростання економічного потенціалу держави.

Згідно з Бюджетним кодексом України № 2456-VI від 08.07.2010 р., **видатки бюджету – це кошти, що спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом.**

До видатків бюджету не належать: погашення боргу; на-дання кредитів з бюджету; розміщення бюджетних коштів на депозитах; придбання цінних паперів; повернення надміру сплаче-них до бюджету сум податків і зборів (обов'язкових платежів) та інших доходів бюджету, проведення їх бюджетного відшкодування.

У Кодексі наводиться також термін **витрати бюджету**, під яким слід розуміти **видатки бюджету, надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів.**

Види класифікацій видатків бюджету

1. Функціональна класифікація видатків бюджету (КФКВ) за функціями, з виконанням яких пов'язані видатки.
2. Економічна класифікація видатків бюджету (КЕКВ) за економічною характеристикою операцій, при проведенні яких здійснюються ці видатки.
3. Відомча класифікація видатків (КВКВ) за ознакою головного розпорядника коштів.
4. Програмна класифікація видатків бюджету (КПКВ)

застосовується при формуванні бюджету за програмно-цільовим методом.

6.2. Для здійснення програм і заходів, які проводяться за рахунок коштів бюджету, бюджетні асигнування надаються розпорядникам бюджетних коштів. Згідно з наказом Міністерства фінансів України № 1619 від 22.12.2011 р., затверджено Порядок формування Єдиного реєстру розпорядників та одержувачів бюджетних коштів. Цей Порядок розроблено для формування переліку всіх розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, упорядкування мережі розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня (далі – розпорядники нижчого рівня) та одержувачів бюджетних коштів (далі – мережа) та встановлення загальних процедур з формування Єдиного реєстру розпорядників ів та одержувачів бюджетних коштів.

Кошти бюджету, які отримують фізичні особи та юри-дичні особи, що не мають статусу бюджетної установи (одержувачі бюджетних коштів), надаються їм лише через розпо-рядника бюджетних коштів.

Розпорядники бюджетних коштів – бюджетні установи в особі їх керівників, уповноважені на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення видатків з бюджету.

Головні розпорядники бюджетних коштів – бюджетні установи в особі їх керівників, які отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень.

Головний розпорядник бюджетних коштів:

розробляє план своєї діяльності відповідно до завдань та функцій, визначених нормативно-правовими актами, виходячи з необхідності досягнення конкретних результатів за рахунок бюд-жетних коштів;

розробляє на підставі плану діяльності проект кошто-рису та бюджетні запити і подає їх Міністерству фінансів України чи місцевому фінансовому органу;

отримує бюджетні призначення шляхом їх затверджен-ня у законі про Державний бюджет України чи рішенні про місцевий бюджет, доводить у встановленому порядку до розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня (одержувачів бюджетних коштів) відомості про обсяги асигнувань, забезпечує управління бюджетними асигнуваннями;

затверджує кошториси розпорядників бюджетних кош-тів нижчого рівня, якщо інше не передбачене законодавством;

здійснює внутрішній контроль за повнотою надходжень, отриманих розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачами бюджетних коштів, і витрачанням ними бюджетних коштів;

одержує звіти про використання коштів від розпоряд-ників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджет-них коштів і аналізує ефективність використання ними бюд-жетних коштів.

6.3. Відповідно до Бюджетного кодексу України, Положення про Міністерство фінансів України, наказом Міністерства фінансів України затверджено Порядок реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України від 02.03.2012 р. № 309. Цей Порядок розроблено на виконання статей 43, 46, 48, 51, 112, 116–118 Бюджетного кодексу України та з метою забезпечення здійснення контролю органами Державної казначейської служби України при взятті бюджетних зобов'язань розпорядниками і одержувачами коштів державного та місцевих бюджетів, які перебувають на казначейському обслуговуванні, удосконалення механізмів використання бюджетних коштів та управління бюджетними коштами.

Розрізняють такі бюджетні зобов'язання:

бюджетне фінансове зобов'язання – зобов'язання розпорядника бюджетних коштів (одержувача бюджетних коштів) сплатити кошти за будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, тобто бюджетна кредиторська заборгованість та(або) попередня оплата, яка передбачена законодавством;

зобов'язання – будь-яке розміщення замовлення, укладення договору чи виконання інших аналогічних операцій, здійснене розпорядником або одержувачем бюджетних коштів без відповідних бюджетних асигнувань або з порушенням норм, установлених Бюджетним кодексом України, законом України про Державний бюджет України та рішенням про місцевий бюджет, в частині перевищення повноважень;

фінансове зобов'язання – будь-яке придбання товару, послуги чи виконання інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, тобто кредиторська заборгованість та(або) попередня оплата, здійснена розпорядником або одержувачем бюджетних коштів з порушенням норм, установлених Бюджетним кодексом України, законом України про Державний бюджет України та рішенням про місцевий бюджет, в частині перевищення повноважень.

Обсяг бюджетних зобов'язань, узятих установою протягом бюджетного періоду, повинен забезпечити зменшення рівня заборгованості за бюджетними зобов'язаннями минулих періодів та недопущення виникнення заборгованості за бюджетними зобов'язаннями в поточному році.

6.4. Практичну дієвість бюджетної системи України у розрізі фінансового функціонування забезпечує касове виконання державного

бюджету за доходами і видатками. Його суть полягає в організації роботи щодо прийому та зарахування коштів, які надходять на рахунки відповідних бюджетів, зберіганні грошових коштів, видачі цих коштів на заходи, передбачені бюджетом на відповідний рік, здійсненні обліку та складанні звітності про касове виконання бюджетів.

Основним документом, на підставі якого формуються кошториси доходів та видатків розпорядників коштів, є **розпис доходів та видатків державного бюджету**. Нині діє Інструкція про складання і виконання розпису Державного бюджету України (далі – Інструкція), затверджена наказом Міністерства фінансів України № 57 від 28.01.2002 року зі змінами та доповненнями, що визначає процедури складання і виконання розпису Державного бюджету України.

Розпис Державного бюджету України на відповідний рік (далі – розпис) має бути збалансованим та включати такі дані:

- розпис доходів державного бюджету;
- розпис фінансування державного бюджету;
- розпис асигнувань державного бюджету
- розпис повернення кредитів до державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету;
- річний розпис витрат спеціального фонду державного бюджету з розподілом за видами надходжень;
- помісячний розпис спеціального фонду державного бюджету.

Кошториси бюджетних установ, підприємств, організацій приводяться у відповідність до бюджетного розпису, який затверджується міністром фінансів, а по місцевих бюджетах – відповідними фінорганами. У визначений термін після опублікування в пресі Закону України “Про Державний бюджет України” на поточний рік затверджений розпис доходів і видатків Міністерство фінансів України передає для виконання Казначейству України, яке, у свою чергу, разом з головними розпорядниками коштів доводять витяги з річного розпису до територіальних органів Казначейства України та нижчих розпорядників коштів.

6.5. Здійснення видатків проводиться шляхом проведення платежів з реєстраційних та спеціальних реєстраційних рахунків РБК, відкритих в органах ДКСУ відповідно до кошторисів доходів та видатків, планів асигнувань.

Відповідно до поставлених завдань ДКСУ контролює цільове використання бюджетних коштів на стадії проведення платежу на підставі документів, наданих РБК. Підставою для здійснення видатків РБК є *платіжні доручення, підготовлені власниками рахунків, та документи, які підтверджують цільове направлення коштів (рахунки, рахунки-фактури,*

товарно-транспортні накладні, трудові угоди, договори на виконання робіт, акти виконання робіт та ін.), порядок оформлення і подання яких регламентується вимогами щодо обліку зобов'язань.

Платіжні доручення подаються до органів Казначейства в двох примірниках або в кількості примірників, необхідній для всіх учасників безготівкових розрахунків.

Виплата готівки розпорядникам бюджетних коштів державного бюджету та іншим клієнтам

Для оформлення документів на отримання заробітної плати, стипендій, допомоги, видатків на службові відрядження та інших коштів, що належать до видатків, які не можуть бути здійснені в безготівковій формі, розпорядники та одержувачі бюджетних коштів подають до органів Казначейства *заявку на видачу готівки* у двох примірниках згідно з наказом Міністерства фінансів України “Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами” від 24.12.2012 р. № 1407.

Заявки на видачу готівки виписуються розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів на осіб, з якими в них укладені договори про повну матеріальну відповідальність та які мають право отримувати і видавати кошти.

У заявках на видачу готівки для виплати заробітної плати указуються суми податку на доходи фізичних осіб, суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок), інші платежі, які утримані із заробітної плати та нараховані на фонд оплати праці відповідно до законодавства.

Розпорядники та одержувачі бюджетних коштів при отриманні заробітної плати і прирівняних до неї платежів разом із заявкою на видачу готівки повинні подавати платіжні доручення на перерахування утриманих із заробітної плати працівників та нарахованих на фонд оплати праці податків до бюджету і єдиного внеску.

Після отримання розпорядником (одержувачем) бюджетних коштів, матеріальних цінностей або послуг, придбаних (отриманих) за готівку, до органів Казначейства подаються документи, які підтверджують здійснені видатки (акти придбання матеріальних цінностей чи послуг, рахунки-фактури тощо).

Для отримання готівки з рахунків органів Казначейства розпорядникам (одержувачам) бюджетних коштів видаються також грошові чекові книжки. Для отримання грошової чекової книжки розпорядник (одержувач) бюджетних коштів зі свого реєстраційного рахунка здійснює оплату її вартості відповідному банку. Після підтвердження факту оплати (копія платіжного доручення) орган Казначейства в установленому порядку отримує в банку чекові книжки та

Тема №7 Обслуговування державних цільових Фондів

План

- 7.1. Характеристика державних цільових фондів
- 7.2. Порядок відрахувань та розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування
- 7.3. Казначейське обслуговування коштів від приватизації державного майна

7.1. Основним централізованим фондом фінансових ресурсів держави, як відомо, виступає бюджет. Кошти бюджету є знесобленими і забезпечують реалізацію її функцій. Однак у держави можуть бути певні потреби, що мають особливе значення і тому повинні мати відповідне гарантоване фінансове забезпечення. З цією метою держава створює фонди цільового призначення.

За своєю економічною сутністю **державні цільові фонди** – це грошові відносини з приводу розподілу та перерозподілу вартості суспільного продукту та частини національного багатства, пов'язаних з формуванням фінансових ресурсів в розпорядженні держави та використанням державних коштів для забезпечення розширеного відтворення, задоволення соціально-культурних потреб суспільства, матеріального стимулювання членів суспільства щодо пенсійного, соціального захисту населення, розвитку науково-технічного потенціалу держави.

Основне призначення державних цільових фондів полягає у: забезпеченні соціального захисту населення шляхом виплати субсидій, пенсій, фінансування соціальної інфраструктури; сприянні економічному піднесенню держави через фінансування, субсидування, кредитування вітчизняних підприємств; фінансуванні природоохоронних заходів; наданні позик, кредитів.

Джерелами формування доходів державних цільових фондів є: бюджетне фінансування; обов'язкові відрахування юридичних та фізичних осіб; доходи від інвестування власних коштів; добровільні внески, спонсорська допомога; інші джерела.

В управлінні та контролі за коштами бюджетних та поза-бюджетних фондів є певні відмінності: по-перше, використання коштів бюджетними фондами регламентується законодавством та органами влади, а використання коштів позабюджетних фондів – законодавством та виконавчими дирекціями фондів, при цьому є реальна можливість використання коштів в оперативному режимі; по-друге, контроль за діяльністю і використанням коштів бюджетних фондів здійснює Верховна Рада України, а поза-бюджетні фонди не підлягають контролю з боку законодавчих органів.

Контроль здійснюється податковими інспекціями, фінансовими відділами і виконавчими дирекціями фондів.

7.2. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб та членів їхніх сімей на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Пенсійний фонд України повинен вести облік платників єдиного внеску, забезпечувати збір та ведення обліку страхових коштів, контролювати повноту та своєчасність їх сплати, вести Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування та виконувати інші функції, передбачені законом.

Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування – організаційно-технічна система, призначена для накопичення, зберігання та використання інформації про збір та ведення обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, його платників та застрахованих осіб. Він складається з реєстру страхувальників та реєстру застрахованих осіб.

Розмір єдиного внеску визначається для кожної категорії платників за встановленими відсотками залежно до класів професійного ризику виробництва, до яких відносять платників. Рух коштів ЄСВ на рахунках в органах ДКСУ регламентується Положенням про рух коштів єдиного внеску на загально-обов'язкове державне соціальне страхування, затвердженим наказом МФУ № 1077 та Постановою правління ПФУ № 23-1 від 31.08.2011 року. Законом визначені також пропозиції щодо його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування з урахуванням того, щоб цей розподіл забезпечив застрахованим особам страхові виплати і соціальні послуги, передбачені законодавством про загальнообов'язкове державне соціальне страхування; фінансування заходів, спрямованих на профілактику страхових випадків; створення резерву коштів для забезпечення страхових виплат та надання соціальних послуг застрахованим особам, покриття адміністративних витрат із забезпеченням функціонування системи загально-обов'язкового соціального страхування.

Для зарахування коштів єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування відповідно до Закону України від 08.07.2010 р. № 2464-VI “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” з 25.11.2010 року на ім'я органів Пенсійного фонду України відкрито рахунки в головних управліннях Державної казначейської служби України в областях за балансовим рахунком **3719 “Рахунок для зарахування коштів, які**

підлягають розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування” в розрізі категорій платників та класів професійного ризику виробництва.

З метою кодування рахунків для зарахування коштів, що підлягають розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, відповідно до наказу ДКСУ “Про затвердження Довідника технічних символів, які використовуються з метою кодування рахунків для зарахування коштів, що підлягають розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування” від 28.09.2010 р. № 350, затверджено **Довідник технічних символів**.

Суми єдиного внеску розподіляються за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування пропорційно до сум єдиного внеску (у відсотках).

7.3. Кошти, одержані від продажу державного майна та майна, що належить АР Крим, інші надходження, безпосередньо пов'язані з процесом приватизації (від покупців за подання заяви на приватизацію; реєстраційний збір за реєстрацію покупців на участь в аукціоні, конкурсі; суми штрафних санкцій за несвоєчасні розрахунки за придбані об'єкти приватизації; надходження від продажу патентів на право оренди приміщень; відсотки, нараховані на суму відстрочених платежів тощо), зараховуються до позабюджетного Державного фонду приватизації України та позабюджетного фонду приватизації Автономної Республіки Крим.

Органи Казначейства наступного дня після зарахування коштів, одержаних від приватизації, надають представникам Фонду державного майна України виписки із зазначених рахунків та реєстр розрахункових документів до них. На підставі підготовлених Фондом державного майна України платіжних доручень, кошти перераховуються на відповідні рахунки, відкриті у Державній казначейській службі України (центрального рівня): 3231 “Гранти, отримані загальним фондом державного бюджету”, 3232 “Гранти, отримані спеціальним фондом державного бюджету” Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів, затвердженого наказом ДКУ від 28.11.2000 р. № 119 із змінами та доповненнями. Ця процедура здійснюється відповідно до Наказу ДКУ та Фонду державного майна України за № 170/1007 від 27.06.2006 р. “Порядок перерахування до бюджетів коштів, одержаних від приватизації майна”.

Нормативи відрахувань коштів затверджуються Законом України “Про Державний бюджет України на відповідний рік”. На рахунки, відкриті у Казначействі України в розрізі територій за балансовим рахунком 3231 зараховуються:

- 97% надходжень від приватизації державного майна та інших надходжень, безпосередньо пов'язаних з процесом приватизації (код 406100);
- 97% надходжень від приватизації об'єктів незавершеного будівництва, фінансування яких здійснювалося виключно за рахунок централізованих капітальних вкладень (код 406200);
- 97% надходжень від продажу об'єктів приватизації, зокрема віднесених (код 406400).

Тема № 8. Бухгалтерський облік і звітність про виконання бюджетів

План

- 8.1. Облікова політика Казначейства України
- 8.2. Бухгалтерський облік виконання бюджетів в Україні
- 8.3. Організація бухгалтерського обліку в органах Казначейства України
- 8.4. План рахунків бухгалтерського обліку з виконання державного та місцевих бюджетів, їх будова
- 8.5. Облік доходів бюджету
- 8.6. Облік видатків бюджету
- 8.7. Характеристика звітності про виконання бюджетів
- 8.8. Порядок складання та подання звітності бюджетними установами
- 8.9. Складання та подання звітності про виконання державного бюджету органами Казначейства України

8.1. Облікова політика Казначейства України – це сукупність визначених у межах чинного законодавства принципів, методів і процедур, що використовуються Державною казначейською службою України для складання та подання фінансової звітності про виконання бюджетів.

Облікова політика повинна забезпечити у найкращий спосіб відбиття результатів фінансових операцій, які обліковуються, виходячи із обачності її оцінки і впливу на прийняте рішення.

Наявна система бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів побудована з урахуванням усіх необхідних змін з дотриманням міжнародних принципів і вимог щодо здійснення бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

Найголовнішими серед них є такі **принципи**:

-законність – відповідність правилам і процедурам, що передбачені законодавчими та нормативними актами;

-достовірність – правдиве відображення у бухгалтерській звітності фінансових операцій, проведених учасниками бюджетного процесу, з дотриманням вимог відповідних нормативних актів;

-суттєвість (доречність) – корисність інформації для підготовки та прийняття економічних рішень; інформація є суттєвою, якщо її відсутність або перекручення може вплинути на рішення користувачів інформації;

-безперервність – оцінка активів здійснюється, виходячи з того, що процес виконання бюджетів є постійним;

-повнота бухгалтерського обліку – всі операції з виконання бюджетів в органах Казначейства підлягають реєстрації на рахунках бухгалтерського обліку без будь-яких винятків;

-дата операції – операції з виконання бюджетів реєструються в бухгалтерському обліку в момент проведення відповідних платежів, що відповідає касовому методу ведення бухгалтерського обліку;

-прийнятність вхідного балансу – залишки за рахунками на початок поточного звітного періоду мають відповідати залишкам за станом на кінець попереднього звітного періоду;

-обережність – обґрунтована, розсудлива оцінка фактів;

-незалежність – відокремленість фінансових бюджетних років (звітних періодів);

-сталість – незмінність методів бухгалтерського обліку, крім випадків істотних змін у діяльності або в правовій базі. У такому разі має бути забезпечена порівнянність зі звітами за минулі періоди;

-відкритість – інформація, що включається до бухгалтерського обліку та звітності, має бути достатньо зрозумілою і детальною, щоб уникнути двозначності, правдиво відображати операції з необхідними поясненнями в записках. Звітність має бути чітко викладена і зрозуміла для користувачів;

-порівнянність – можливість визначення тенденцій виконання бюджету через порівняння інформації, що міститься у бухгалтерському обліку і звітності, за певний період часу. Та інші.

В Україні застосовується касовий метод виконання державного бюджету за доходами та видатками і метод нарахування по боргах і зобов'язаннях. Це означає, що доходи реєструються в бухгалтерському обліку при зарахуванні коштів на рахунки, відкриті в установах банків на ім'я органів ДКСУ, видатки вважаються здійсненими при проведенні перерахувань або виплат з рахунків, а борги та зобов'язання на момент їх виникнення.

Облікова політика повинна активно сприяти поліпшенню структури активів, якнайшвидшому стягненню сумнівної, безнадійної заборгованості. Активи і зобов'язання мають бути оцінені та відображені в обліку таким чином, щоб не переносити наявні фінансові ризики, які

потенційно загрожують фінансовому стану бюджету на наступні звітні періоди.

8.2. Правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтер-терського обліку виконання бюджетів та фінансової звітності в органах Казначейства здійснюється на основі **Положення “Про організацію бухгалтерського обліку і звітності виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державної казначейської служби України”** зі змінами та доповненнями.

Положення визначає і регулює в межах повноважень, наданих Казначейству відповідною нормативно-правовою базою, єдиний методологічний та організаційний порядок ведення бухгалтерського обліку і звітності в органах ДКСУ з виконання державного та місцевих бюджетів.

Як зазначається в Положенні система бухгалтерського обліку виконання бюджетів включає бухгалтерський, бюджет-ний та управлінський облік, які ґрунтуються на єдиній теоретич-ній та інформаційній базі, які відрізняються формою та періодичністю розрахунку даних.

Бухгалтерський облік в органах Казначейства – це складова системи обліку, яка включає сукупність правил, методик і процедур обліку для виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та обміну інформацією про операції в органах Державної казначейської служби України та передачі її зовнішнім користувачам для прийняття управлінських рішень. На основі даних бухгалтер-терського обліку складається фінансова звітність про виконання бюджетів.

Бюджетні операції здійснюються у межах бюджетних при-значень, встановлених законодавством України, тому їх вико-нання віддзеркалюється у бухгалтерському обліку відповідно до щорічного Закону України “Про Державний бюджет України”.

Бухгалтерський облік з виконання бюджетів відзначається також певною складністю, що пояснюється великою кількістю учасників бюджетного процесу, різноманітністю операцій, великою кількістю зв’язків.

Система бухгалтерського обліку організована таким чином, щоб відображати бюджетні операції за допомогою синтетичного та аналітичного обліку. При цьому облік повинен відповідати вимогам: чітко документований; облік здійснених операцій відбувається у певній послідовності на підставі документів; запис здійснених операцій відображається по облікових рахунках бухгалтерського обліку; бути суцільним за охопленням операцій і безперервним у часі.

Основними завданнями системи бухгалтерського обліку Казначейства з виконання бюджетів є: додержання принципів обліку і

звітності; своєчасне, повне і достовірне відображення в обліку за відповідними рахунками і параметрами операцій з виконання бюджетів, які здійснюються на підставі первинних документів клієнтів, органів, які мають право безспірного списання коштів тощо; щоденне завершення та звірка всіх облікових процесів, реєстрів та документів; складання щоденного балансу на автоматизовану перевірку відповідності даних аналітичного обліку даним балансу; достовірне відображення в обліку і звітності руху використання фінансових та інших ресурсів бюджетів, надання об'єктивної і порівняльної інформації про стан зобов'язань, активів, результатів виконання бюджетів з метою аналізу та управління бюджетними коштами.

Метою бухгалтерського обліку виконання бюджетів є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої інформації про доходи, видатки, кредитування за ви-рахуванням погашення і фінансування бюджетів, а також підвищення результатів виконання бюджетів.

Основним **завданням** бюджетного обліку і звітності є повне, своєчасне і достовірне відображення процесу виконання державного бюджету.

8.3. *Бухгалтерський облік виконання бюджетів* є основою інформаційної системи органів Казначейства, за допомогою якого здійснені операції відображаються за відповідними рахунками в автоматизованому режимі.

Органи Казначейства здійснюють облік виконання Державного бюджету та складають звітність про його перебіг. Облік виконання бюджету в органах Казначейства ведеться за такими розділами: облік ресурсів бюджету; облік доходів; облік видатків; облік розрахунків за борговими зобов'язаннями; облік коштів у розрахунках.

Підставою для бухгалтерського обліку з виконаннями бюджетів в органах Казначейства є первинні документи. Вони повинні бути складені під час здійснення операції, а якщо це неможливо – безпосередньо після її закінчення та можуть скла-датися у паперовій формі або у вигляді електронних записів. При електронному записі облікових реєстрів повинно бути забезпечено отримання таких документів на паперових носіях.

До оформлення первинних документів ставляться певні вимоги. Зокрема, первинні документи для надання їм юридичної сили повинні мати такі обов'язкові реквізити: назву документа; номер і дату складання документа; назву установи, від імені якої складений документ; місце складання документа; назву отримувача коштів; зміст операції, суму операції (цифрами та прописом); номери рахунків за дебетом і кредитом;

назву банку і казначейства, а також номер коду; підписи осіб, відповідальних за здійснення операцій, та інші вимоги.

Списання коштів з рахунку клієнта за розпорядженням його власника здійснюється за дорученням клієнта протягом 10-ти календарних днів з дня його виписки. При цьому день заповнення не враховується.

Для безготівкових перерахунків за рахунками використо-вуються **меморіальні документи**: меморіальні ордери, платіжні доручення, платіжні вимоги-доручення, акредитиви, векселі, інкасові доручення (розпорядження), чеки тощо.

Електронні документи – *розрахункові документи, пові-домлення визначеного формату, які містять встановлені реквізити і несуть інформацію про перерахування коштів у вигляді файлу при передачі електронною поштою.*

Прийом та оплата документів здійснюється за схемою: перевірка первинного документа на правильність складання; повідомлення (підтвердження) особи, що надала первинний документ про його прийом до виконання або відхилення; виконання дій, вказаних у первинному документі із записами в облікових реєстрах; складання звіту про виконання операцій; передача звіту про виконання операцій ініціатору операції та(або) вказаній ним особі; отримання, за необхідності, повідомлення від ініціатора опе-рації про прийом ним звіту (протокол підтвердження). Орган Казначейства приймає документи від клієнтів протягом операційного дня, час якого регламентується режимом його роботи в договорі на розрахункове обслуговування. Кошти списуються з рахунку платника тільки на підставі першого при-мірника розрахункового документа, крім гарантованих доручень.

Ведення агрегованого обліку забезпечується за допомогою синтетичного обліку з використанням балансових рахунків Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання бюджетів. Детальна інформація про кожного контрагента та операцію фіксуються на рівні аналітичного обліку на аналітичних рахунках. Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожними відповідним рахункам синтетичного обліку.

Регістри синтетичного та аналітичного обліку операцій – *це носії спеціального формату у вигляді відомостей, книг, журналів, карток обліку тощо. Їх призначення – хронологічне, систематичне чи комбіноване накопичення, групування та узагальнення інформації з первинних документів.*

Державна казначейська служба України розробляє та затверджує форми реєстрів обліку з урахуванням того, що реєстри синтетичного та аналітичного обліку повинні мати назву, період реєстрації операцій, прізвища і підписи або інші кодовані знаки, що дають змогу ідентифікувати осіб, які їх склали.

Органи Казначейства ведуть такі обов'язкові облікові реєстри: оборотно-сальдовий баланс (щоденний баланс оборотів і залишків за балансовими, бюджетними, поза-балансовими рахунками та рахунками

управлінського обліку), особові картки, сальдові та оборотно-сальдові відомості за аналітичними рахунками. У щоденному оборотно-сальдовому балансі відображаються обороти за дебетом і кредитом за день, вихідні залишки за активом і пасивом за кожним балансовим, бюджетним та позабалансовим рахунками, а також за рахунками управлінського обліку.

В оборотно-сальдовому балансі відображаються підсумки за кожним класом рахунків і загальний підсумок за всіма рахунками.

8.4. Для забезпечення потреб ведення бухгалтерського обліку операцій з виконання державного та місцевих бюджетів за касовим методом та складання фінансової звітності наказом Державного казначейства України від 28 листопада 2000 року № 119 затверджено План рахунків бухгалтерського обліку в розрізі кодів бюджетної класифікації і типів операцій (із змінами та доповненнями).

План рахунків бухгалтерського обліку з виконання державного та місцевих бюджетів органами Казначейства – це систематизований перелік рахунків бухгалтерського обліку, що використовується для детальної та повної реєстрації всіх фінансових операцій і забезпечення потреб складання фінансової звітності згідно з вимогами бюджетного процесу на відповідний бюджетний рік.

План рахунків надає змогу здійснювати детальний і повний облік операцій, пов'язаних з виконанням бюджетів, а також своєчасно надавати детальну, достовірну і змістовну інформацію керівництву органів Казначейства, Міністерству фінансів України, статистичним відомствам, органам Міндоходів та ін.

За побудови Плану рахунків враховано особливості виконання державного та місцевих бюджетів, функціонування єдиного казначейського рахунку, виконання місцевих бюджетів через органи Казначейства, дотримано загальних принципів і вимог щодо здійснення бухгалтерського обліку та звітності.

При побудові плану рахунків враховано особливості виконання державного та місцевих бюджетів, функціонування Єдиного казначейського рахунку з дотриманням загальних принципів і вимог щодо здійснення бухгалтерського обліку і звітності. Структура плану рахунків базується на класифікації рахунків за економічним змістом з метою отримання інформації про виконання бюджетів та здійснення контролю за цим процесом.

План рахунків охоплює 9 класів і поділяється на три логічні частини: балансові рахунки, бюджетні рахунки (рахунки доходів і видатків бюджету), меморандні і поза-балансові рахунки:

I. Балансові рахунки: Клас перший. Активи. Клас другий. Зобов'язання. Клас третій. Кошти бюджетів та розпорядників бюджетних коштів. Клас четвертий. Розрахунки.

II. Бюджетні рахунки: Клас п'ятий. Результат виконання бюджету. Клас шостий. Доходи бюджету. Клас сьомий. Видатки бюджету.

III. Меморандні і позабалансові рахунки: Клас восьмий. Управлінський облік. Клас дев'ятий. Позабалансовий облік.

Перший клас Плану рахунків включає кореспондентський рахунок Казначейства в НБУ, кошти бюджетів у інших банках, розміщені депозити, цінні папери, надані бюджетні кредити, інші активи (кошти в дорозі та заблоковані на рахунках, товарно-матеріальні цінності), субкореспондентські рахунки, відкриті в органах Казначейства. Всі рахунки першого класу активні.

Другий клас включає зобов'язання, що пов'язані з ви-пуском в обіг цінних паперів, за отриманими кредитами та депозитами, за іншими зобов'язаннями. Всі рахунки другого класу пасивні.

Третій клас включає операції за коштами державного та місцевих бюджетів; які підлягають розподілу між рівнями бюджетів; тимчасово віднесеними на доходи бюджету; на рахунках розпорядників бюджетних коштів, органів Казначейства. Рахунки третього класу пасивні.

У **четвертому класі** відображаються розрахунки, які ви-никають між бюджетами в процесі їх виконання, розрахунки за векселями, позиція Казначейства щодо іноземної валюти та балануючі рахунки. Всі рахунки четвертого класу активно-пасивні.

П'ятий клас визначає результат виконання бюджетів. Він включає результат виконання загального та спеціального фондів бюджетів. Рахунки п'ятого класу активно-пасивні.

Шостий клас включає доходи державного та місцевих бюджетів, доходи, які підлягають розподілу; кошти тимчасово віднесені на доходи бюджетів. Всі рахунки шостого класу пасивні, крім рахунку 6911 "Контррахунок за операціями за доходами бюджетів", який є контрпасивним.

Сьомий клас включає видатки державного та місцевого бюджетів. Всі рахунки сьомого класу активні за винятком рахунків: 713 групи "Кредитування державного бюджету за вирахуванням погашення", 723 групи "Кредитування місцевого бюджету за вирахуванням погашення", які є активно-пасивні, та 7911 "Контррахунок за видатковими операціями", який є контрактивний, і 7921 "Контррахунок за операціями з кредитування за вирахуванням погашення", який є активно-пасивним.

Восьмий клас Плану рахунків включає меморандні (тех-нічні) рахунки, які є елементом управлінського обліку і не входять у баланс про виконання бюджету. Цей клас включає кошти передані та отримані органами Казначейства в процесі виконання бюджетів. Рахунки 81 розділу "Кошти отримані" пасивні, рахунки 82 та 83 розділів – активні, а рахунки 8911 "Контррахунок за операціями управлінського обліку за переданими

коштами” – контрактивний і рахунок 8921 “Контррахунок за операціями управлінського обліку за отриманими коштами” – контрпасивний.

У дев'ятому класі Плану рахунків відображаються поза-балансові статті. Цей клас включає тимчасові планові показники, пропозиції та інші планові показники; кошторисні призначення; асигнування; планові показники за доходами бюджету; зобов'язання розпорядників бюджетних коштів; розрахункові документи, неоплачені в строк; нараховані доходи і витрати; зобов'язання і вимоги за кредитуванням та всіма видами гарантій.

8.5. Податки, збори (обов'язкові платежі) та інші доходи державного бюджету зараховуються безпосередньо на єдиний казна-чейський рахунок і визнаються зарахованими в дохід держбюд-джету з моменту зарахування на єдиний казначейський рахунок. Для забезпечення відображення у бухгалтерському обліку операцій з виконання державного та місцевих бюджетів за доходами органи Казначейства використовують відповідні рахунки 1, 3, 6, 8 і 9 класів.

Бюджетним кодексом України встановлено, що складни-ками державного та місцевих бюджетів можуть бути загальний і спеціальний фонди. Для відображення у бухгалтерському обліку операцій за доходами загального фонду державного та місцевих бюджетів органи Казначейства використовують аналітичні рахунки за балансовими рахунками, рахунками бюджетного та позабалансового обліку:

1111 – єдиний казначейський рахунок;

3111 – надходження до загального фонду державного бюджету;

3141 – надходження до загального фонду місцевих бюджетів;

6111 – доходи загального фонду державного бюджету;

6121 – доходи загального фонду місцевого бюджету;

9311 – поточні планові показники за доходами загального фонду державного бюджету;

9321 – поточні планові показники за доходами загального фонду місцевого бюджету;

9313 – затверджені планові показники за доходами загального фонду державного бюджету;

9323 – затверджені планові показники за доходами загального фонду місцевого бюджету;

9911 – контррахунок для активних рахунків позабалансового обліку. Відповідно до розпису як державного, так і місцевого бюджетів, МФУ чи фінансовими управліннями при держадміністраціях формуються меморіальні документи, згідно з якими і складаються бухгалтерські проведення.

Доходи бюджету, які відповідно до Закону України про Державний бюджет України (рішення відповідної ради про місцевий бюджет) на

відповідний рік є доходами загального фонду бюджету, сплачуються платниками на аналітичні рахунки, відкриті в управліннях Казначейства за балансовими рахунками 3111 – надходження до загального фонду державного бюджету; 3141 – надходження до загального фонду місцевих бюджетів.

Бухгалтерський облік операцій з виконання спеціального фонду державного та місцевих бюджетів за доходами.

Для відображення у бухгалтерському обліку операцій за доходами спеціального фонду державного та місцевих бюджетів органи Казначейства використовують аналітичні рахунки за балансовими рахунками, рахунками бюджетного та позабалансового обліку:

1111 – єдиний казначейський рахунок;

3121 – надходження коштів спеціального фонду державного бюджету, які направляються на спеціальні видатки;

3151 – надходження коштів спеціального фонду місцевих бюджетів, які направляються на спеціальні видатки;

3122 – кошти спеціального фонду державного бюджету, які направляються на спеціальні видатки;

3152 – кошти спеціального фонду місцевих бюджетів, які направляються на спеціальні видатки;

3522 – реєстраційні рахунки розпорядників за коштами спеціального фонду державного бюджету;

3542 – реєстраційні рахунки розпорядників за коштами спеціального фонду місцевого бюджету;

6112 – доходи спеціального фонду державного бюджету, які направляються на спеціальні видатки;

6122 – доходи спеціального фонду місцевого бюджету, які направляються на спеціальні видатки;

6114 – власні кошти розпорядників коштів державного бюджету;

6124 – власні кошти розпорядників коштів місцевого бюджету;

6911 – контррахунок за операціями за доходами бюджетів;

9312 – поточні планові показники за доходами спеціального фонду державного бюджету;

9322 – поточні планові показники за доходами спеціального фонду місцевого бюджету;

9314 – затверджені планові показники за доходами спеціального фонду державного бюджету;

9324 – затверджені планові показники за доходами спеціального фонду місцевого бюджету;

9911 – контррахунок для активних рахунків позабалансового обліку.

Відповідно до розпису як державного, так і місцевого бюджетів, МФУ чи фінансовими управліннями при держадміні-страціях формуються меморіальні документи за коштами спеціального фонду, згідно з якими і складаються бухгалтерські проведення.

Синтетичний облік операцій за доходами ведеться в щоденному оборотно-сальдовому балансі та сальдових відо-мостях. **Аналітичний облік** ведеться в оборотно-сальдових відомостях.

8.6. Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку операцій за видатками державного та місцевих бюджетів використовують відповідні рахунки 1, 3, 7, 8 і 9 класів.

Для відображення у бухгалтерському обліку операцій за видатками загального фонду бюджетів органи Казначейства використовують такі аналітичні рахунки за балансовими рахунками, рахунками бюджетного, управлінського та позабалансового обліку:

1111 – єдиний казначейський рахунок;

3521 – реєстраційні рахунки розпорядників за коштами загального фонду державного бюджету;

3541 – реєстраційні рахунки розпорядників за коштами загального фонду місцевого бюджету;

7111 – видатки загального фонду державного бюджету;

7211 – видатки загального фонду місцевого бюджету;

8111 – асигнування загального фонду державного бюджету, отримані розпорядниками коштів державного бюджету;

8141 – кошти загального фонду місцевих бюджетів, отримані розпорядниками коштів місцевих бюджетів;

8921 – контррахунок для пасивних рахунків управлінського обліку;

9111 – поточні кошторисні призначення за коштами загального фонду державного бюджету;

9121 – поточні кошторисні призначення за коштами загального фонду місцевих бюджетів;

9115 – затверджені кошторисні призначення за коштами загального фонду державного бюджету, з урахуванням змін;

9125 – затверджені кошторисні призначення за коштами загального фонду.

До початку бюджетного року розпорядники бюджетних коштів вищого рівня подають до відповідних органів Казначейства перелік установ, яким виділятимуть кошти на здійснення видатків. На кожному рівні органи Казначейства перевіряють відповідність даних, отриманих від вищого органу Казначейства, переліку розпорядників бюджетних коштів та одержувачів, що безпосередньо обслуговуються у відповідному органі Казначейства. Для здійснення видатків із загального фонду бюджетів

розпорядникам коштів в органах Казначейства відкривають аналітичні рахунки за балансовим рахунком 3521 “Реєстраційні рахунки розпорядників за коштами загального фонду дер-жавного бюджету” (3541 “Реєстраційні рахунки розпорядників за коштами загального фонду місцевого бюджету”). Названі рахунки відкриваються на балансі управління Казначейства України, фонду місцевих бюджетів, з урахуванням змін.

На підставі річного розпису призначень державного бюджету (розпису призначень відповідного місцевого бюджету) органи Казначейства реєструють на рахунках позабалансового обліку індивідуальні показники бюджетних призначень у розрізі розпорядників коштів.

Рахунки відкриваються за відповідними кодами бюджетної класифікації за видатками та видами коштів спеціального фонду бюджету. На підставі річного розпису призначень державного бюджету та розписів місцевих бюджетів органи Казначейства реєструють на рахунках позабалансового обліку індивідуальні показники бюджетних призначень у розрізі розпорядників коштів.

8.7. Звітність належить до елементів бухгалтерського обліку та є завершальним етапом бюджетного процесу бухгалтерського узагальнення інформації. Тому звітність відносять до вищого етапу узагальнення інформації про виконання бюджетів.

Звітність про виконання державного бюджету – це сукупність *впорядкованих, взаємопов’язаних показників, які характеризують умови і результати виконання бюджету.*

Вона ґрунтується на інформації поточного бухгалтерського обліку. Звітність поділяється на: **фінансову та статистичну**. Основним принципом складання форм фінансової та статистичної звітності є використання економічних показників безпосередньо із баз даних Казначейства.

Фінансова (бухгалтерська) звітність – це система взаємопов’язаних узагальнюючих показників, що відображають фінансовий стан бюджету та результати його виконання за звітний період.

Метою складання фінансової звітності про виконання бюджету є надання повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан і виконання бюджету користувачам для прийняття економічних рішень.

Фінансова звітність складається на основі даних бухгалтерського обліку і має включати інформацію, яка є суттєвою та своєчасною для користувачів, виходячи з принципів *безперервності, обачливості, превалювання суті над формою та інших принципів міжнародних*

стандартів бухгалтерського обліку. Інформація, що наведена у фінансових звітах та примітках до них, повинна бути зрозумілою, доречною, достовірною і порівняльною. Вона повинна сприяти прийняттю правильних економічних рішень шляхом оцінок минулих, теперішніх та майбутніх подій.

Зовнішня фінансова звітність складається для оцінювання минулих і майбутніх результатів виконання державного бюджету.

Внутрішня звітність складається для планування, оцінювання та контролю за щоденними операціями органів фінансової системи.

Первинна звітність складається на основі даних бухгалтерського обліку органів казначейства.

Зведена (консолідована) фінансова звітність складається органами казначейства разом зі звітністю підвідомчих органів.

До періодичної звітності належить місячна та квартальна звітність про виконання бюджетів і кошторисів розпорядників бюджетних коштів.

Річна звітність, як і періодична, складається також на підставі даних облікових реєстрів і зведених звітів і є логічним завершенням періодичної звітності. Звітним роком з виконання бюджетів вважається період з 1 січня до 31 грудня, тобто бюджетний рік. Органи казначейства складають консолідовану (зведену) фінансову звітність, включаючи звітність підвідомчих органів з виконання державного та місцевих бюджетів. Дані цієї звітності використовуються для прийняття управлінських рішень щодо виконання бюджетів Державною казначейською службою України, Міністерством фінансів України, Кабінетом Міністрів України, Верховною Радою України, Міндоходів, органами статистики та для відкритого опублікування. Поряд з цим фінансова звітність має важливе значення для складання статистики казначейського виконання державного бюджету, статистики доходів та видатків державного бюджету і статистики національних рахунків. Метою складання статистичної звітності є отримання статистичних даних про виконання державного бюджету користувачами для економічного аналізу та їх прогнозування на поточний і перспективний періоди.

8.8. Відповідно до статті 112 Бюджетного кодексу України, статті 6 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, Положення про Державну казначейську службу України, затвердженого Указом Президента України від 13.04.2011 р. № 460 та інших нормативно-правових актів з питань бюджетних відносин в Україні встановлено порядок складання та подання звітності бюджетними установами, що регламентується наказом МФУ № 44 від 24.01.2012 року “Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів”. У цьому Порядку

зазначено склад звітності, яка поділяється на фінансову та бюджетну та періодичність її подання (стаття 2). У кінці в додатках розміщенні форми звітності.

Розпорядниками бюджетних коштів фінансова звітність складається та подається за такими формами:

“Баланс” (форма № 1);

“Звіт про надходження та використання коштів загального фонду” (форма № 2д, № 2м);

“Звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги” (форма № 4-1д, № 4-1м);

“Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень” (форма № 4-2д, № 4-2м);

“Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду” (форма № 4-3д, № 4-3м);

“Звіт про надходження і використання коштів, отриманих на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів” (форма № 4-4д);

“Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (позики міжнародних фінансових організацій)” (форма № 4-3д.1, № 4-3м.1);

“Звіт про рух необоротних активів” (форма № 5);

Звіт про рух матеріалів і продуктів харчування” (форма № 6);

“Звіт про заборгованість за бюджетними коштами” (форма № 7д, № 7м);

“Звіт про заборгованість за окремими програмами” (форма № 7д.1, № 7м.1);

Звіт про результати фінансової діяльності” (форма № 9д, № 9м);

“Звіт про недостачі та крадіжки грошових коштів та матеріальних цінностей” (форма № 15);

8.9. На виконання статей 58–61 Бюджетного кодексу України, Положення про Державну казначейську службу України № 460 від 13.04.2011 року та з метою встановлення єдиних вимог щодо складання органами ДКСУ звітності про виконання держбюд-жету Наказом ДКСУ № 52 від 13.02.2012 року затверджено Інструкцію про складання органами Державної казначейської служби України звітності про виконання державного бюджету. Цією інструкцією визначається склад, періодичність та терміни подання, порядок заповнення місячної, квартальної і річної звітності про виконання державного бюджету та вимоги до розкриття інформації у звітності.

Метою складання звітності є надання повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан виконання державного

бюджету користувачам для прийняття управлінських рішень. Звітність складається у грошовій одиниці України (у гривнях з копійками). Єдині форми та методика звітності про виконання Державного бюджету України встановлюються Казначейством за погодженням з Рахунковою палатою та Міністерством фінансів України.

Розпорядники бюджетних коштів, відповідно до єдиної методики звітності, складають і подають докладні звіти, що містять бухгалтерські баланси, дані про виконання кошторисів, результати діяльності та іншу інформацію за встановленими формами.

Бюджетним кодексом встановлюються відповідно до періодичності подання місячна, квартальна та річна звітність про виконання державного бюджету.

Місячна звітність про виконання держбюджету надається Державною казначейською службою України Верховній Раді, Кабінету Міністрів, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів не пізніше 15 числа місяця, наступного за звітним. Інформація про виконання захищених статей державного бюджету, використання коштів з резервного фонду Кабінету Міністрів України надається не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним (стаття 59 Бюджетного кодексу).

Фінансова звітність про виконання бюджетів має відповісти потребам значної кількості користувачів поза казначейством. Такими користувачами є: Верховна Рада України; Кабінет Міністрів України; Адміністрація Президента України; Міністерство фінансів України; Рахункова палата України; місцеві органи виконавчої влади; Міністерство доходів і зборів України; українські та міжнародні фінансові організації. Своєчасні та достовірні дані про виконання місцевих бюджетів дають змогу: спостерігати за ходом виконання бюджетів та їхнім розвитком; вживати заходів для забезпечення контролю за операціями з виконання державного та місцевих бюджетів.

Тема 9. Контроль у системі казначейства України

План

- 9.1. Зміст і призначення фінансового контролю
- 9.2. Види, форми та методи фінансового контролю
- 9.3. Органи державного фінансового контролю та їх функції
- 9.4. Характеристика етапів контролю
- 9.5. Бюджетні правопорушення та відповідальність за них

9.1. Призначення фінансового контролю полягає у сприянні реалізації фінансової політики держави, забезпеченні процесу формування й ефективного використання фінансових ресурсів у всіх ланках фінансової

системи. Правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні визначає Закон України “Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні” від 26.01.1993 р. № 2939-ХІІ зі змінами та доповненнями.

Фінансовий контроль – це комплекс заходів, що вживаються законодавчими і виконавчими органами влади всіх рівнів, а також спеціально створених установ для забезпечення законності та ефективності формування, володіння та використання фінансових ресурсів з метою захисту фінансових інтересів держави, місцевого самоврядування, суб’єктів господарювання та громадян, а також успішного досягнення поставлених цілей у сфері фінансів.

Фінансовий контроль є важливим елементом системи управління фінансами. Він включає контроль за дотриманням фінансово-економічного законодавства у процесі формування і використання грошових фондів, оцінку ефективності фінансово-господарських операцій і доцільність здійснених видатків.

Важливість державного фінансового контролю в економіці держави зумовлена його місцем та роллю в усіх сферах суспільного відтворення: контроль займає центральне місце в системі фінансового адміністрування та супроводжує процес руху грошових коштів. Він є, з одного боку, засобом зв’язку між фінансовим плануванням та фінансовим обліком (статистикою), а з другого – передумовою здійснення функцій фінансового аналізу та регулювання. Це дає змогу контролю відігравати інтегративну роль, недооцінка чи ігнорування якої унеможли-влюють фінансове адміністрування, призводячи його систему до ліквідації.

Методологічно сутність фінансового контролю як поняття зводиться до процесу перевірок за діяльністю об’єкта управління, з метою оцінки обґрунтованості прийняття рішень і результатів їх виконання, а саме: вивчення природи фінансово-господарських операцій, перевірки правильності здійснюваних операцій та їх відображення в обліку, а також вжиття заходів для усунення порушень і їх попередження у подальшому. Видами фінансового контролю в Україні є: державний, комунальний та незалежний фінансовий контроль.

Фінансовий контроль як економічний процес включає такі елементи: суб’єкт контролю, об’єкт контролю, предмет контролю, принципи контролю, методи контролю, техніку контролю, власне сам процес контролю, прийняття рішень за результатами контролю.

Суб’єктами фінансового контролю виступають органи державної влади залежно від рівня ініціювання, а також інститути незалежного фінансового контролю. Органи фінансового контролю взаємодіють із правоохоронними органами з питань здійснення фінансового контролю на засадах самостійності в прийнятті рішень, незалежності в діях, невтручання до сфери компетенції один одного. За умови нанесення державі збитків у

великих і особливо великих розмірах, вони передають матеріали до правоохоронних органів. При визначенні у законодавчому порядку суб'єкта контролю визначається, відповідно, об'єкт контролю.

Об'єктом фінансового контролю є грошові відносини, перерозподільні процеси при формуванні і використанні фінансових ресурсів, зокрема у формі грошових фондів на всіх рівнях і у всіх ланках господарства. Об'єктом фінансового контролю є також доходи та нерухоме майно громадян України, доходи іноземних громадян в тій частині, в якій зазначені особи виступають як платники податків, інших обов'язкових платежів.

Безпосередньо предметом перевірок виступають такі вар-тісні показники, як доходи, прибуток, рентабельність, собівартість, витрати виробництва.

9.2. Розрізняють декілька видів фінансового контролю залежно від різних класифікаційних ознак. Залежно від суб'єктів, що здійснюють фінансовий контроль, та характеру контрольної діяльності, розрізняють такі його види:

Державний фінансовий контроль здійснюють державні органи влади та управління. Головна його мета – забезпечити інтереси держави і суспільства щодо надходжень доходів і витрачання державних коштів. Від його організації багато в чому залежать шляхи економічного розвитку держави, рівень добро-буту населення, масштаби тіньової економіки і економічних злочинів.

Відомчий фінансовий контроль застосовується тільки до підвідомчих підприємств і організацій. Він здійснюється конт-рольно-ревізійними підрозділами міністерств і відомств, охоп-лює діяльність підзвітних їм підприємств, установ і організацій. В останні роки в процесі адміністративної реформи у зв'язку з ліквідацією великої кількості міністерств та появою підприємств нових форм власності масштаби відомчого контролю значно скоротилися.

Громадський (суспільний) фінансовий контроль здійсню-ють громадські організації (партії, рухи, профспілкові орга-нізації тощо).

Аудит – це незалежний зовнішній фінансовий контроль, заснований на комерційних засадах.

Поява та розвиток аудиту в сучасних умовах господарю-вання зумовлена такими чинниками: значним скороченням масштабів неефективного відом-чого контролю; появою підприємств нових форм власності, які не підпорядковуються вищій організації, яка здійснює контроль за їхньою діяльністю; неможливістю загальнодержавними органами фінансо-вого контролю охопити регулярними і глибокими

перевірками всі суб'єкти господарювання, що і покладається на аудиторські фірми.

Зовнішній контроль – контрольні заходи, які здійснюються ззовні та охоплюють усю систему державних органів, а тому можуть сприйматися як макрозаходи.

Здійснення зовнішнього контролю розпочинається з ви-роблення макроекономічної політики, визначення допустимого рівня витрат і дефіциту. На підставі цих загальних завдань складаються плани використання коштів, формується бюджет, який, у свою чергу, є необхідною законодавчою й адміністративною основою щорічного бюджетного циклу. Центральні органи виконавчої влади мають можливість виконувати відпо-відні функції регулювання – вони визначають правила вико-ристання внутрішніх систем обліку, цільового виділення коштів, норми та принципи здійснення витратків, а також види і форми звітності та періодичності її подання.

Внутрішній контроль – оперативні заходи, що прово-дяться самою організацією.

Він доповнює макроекономічну стратегію, розроблену центральними органами. Організація самостійно проводить стратегічний аналіз напрямків власної фінансової діяльності та підготовки відповідних фінансових планів і бюджетів. Після складання і затвердження планів доходів і витрат основну увагу організації приділяють проблемам управління й оперативного фінансового контролю. Обидва види контролю доповнюють один одного і між ними існує тісний зв'язок. Лише у оптимальному поєднанні цих двох видів контролю можна досягти їх повної віддачі та ефективності.

Важливою ознакою класифікації фінансового контролю є форма його здійснення як засіб вираження змісту об'єкта контролю.

Формами фінансового контролю є певні сторони виявлен-ня змісту фінансового контролю залежно від часу здійснення контрольних дій. Виділяють такі форми фінансового контролю: попередній; поточний; наступний.

9.3. Державний фінансовий контроль здійснюється органами законодавчої (представницької) і виконавчої влади України. До системи органів державного фінансового контролю входять *Верховна Рада України, Міністерство фінансів, Рахункова палата, Державна фінансова інспекція України, органи Державної казначейської служби України, Міністерства доходів і зборів України, Державної митної служби України, аудитори та аудиторські служби*. Однак, якщо Рахункова палата і ДФІУ є спеціальними органами державного фінансового контролю, тобто контроль є основним і єдиним завданням цих органів, то Міндоходів України, Державна казначейська служба України, внутрівідомчі

контрольно-ревізійні підрозділи виконують контрольні функції паралельно з іншими покладеними на них завданнями; вони зобов'язані контролювати лише окремі напрямки руху державних коштів.

Верховна Рада України здійснює контроль за дотриманням бюджетного законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу. Рахункова палата України: здійснює постійний контроль за виконанням державного бюджету в межах та обсягах, визначених Конституцією України та Законом України “Про Рахункову Палату”; перевіряє використання за призначенням органами виконавчої влади коштів загальнодержавних цільових фондів та коштів позабюджетних фондів; контролює утворення, обслуговування і погашення внутрішнього і зовнішнього державних боргів України; відповідність затверджених бюджетних асигнувань державного бюджету бюджетному розпису та виконанням бюджетного розпису; контролює ефективність управління коштами державного бюджету Казначейством, а також використання коштів резервного фонду Кабінету Міністрів України, законність і своєчасність руху цих коштів у Національному банку України, уповноважених банках та кредитних установах; контролює інвестиційну діяльність органів виконавчої влади, виконання рішень Верховної Ради про надання Україною позик.

Основним завданням органів Міндоходів України є здійснення контролю за дотриманням податкового законодавства, правильністю нарахувань, повноти і своєчасністю сплати до бюджетів та державних цільових фондів податків і зборів та інших платежів і неподаткових надходжень, встановлених законодавством.

Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку здійснює контроль за діяльністю суб'єктів ринку цінних паперів – емітентів, інвесторів, фінансових посередників, фондових бірж – відповідно до чинного у цій сфері законодавства.

Аудиторська палата організує незалежний фінансовий контроль. Вона видає ліцензії юридичним і фізичним особам на право здійснення аудиторської діяльності й контролює дотримання вимог законодавства з аудиторського контролю.

Аудиторські фірми проводять перевірки фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання і дають свої висновки стосовно законності й правильності здійснення фінансових операцій, відповідності ведення бухгалтерського обліку встановленим вимогам, достовірності бухгалтерської і фінансової звітності. Аудиторський контроль має за мету надання консультативної допомоги, за його результатами не приймаються рішення про накладання штрафних санкцій і адміністративних стягнень. Разом з тим, аудиторські фірми несуть відповідальність за правильність аудиторського висновку, оскільки після їх перевірок податкова,

бухгалтерська і фінансова звітність перевіряється відповідними органами фінансового контролю.

9.4. Невід'ємною ділянкою роботи органів Казначейства України є контрольна діяльність. Повноваження Державної казначейської служби України як контролюючого органу визначені Бюджетним кодексом України та Положенням про ДКСУ згідно з Указом Президента України від 13.04.2011 року № 460.

Метою фінансового контролю, що здійснюється органами Державної казначейської служби України, є зменшення кількості та обсягів порушень бюджетного законодавства, а саме: використання бюджетних коштів не за призначенням та у межах бюджетних асигнувань. Казначейство контролює дотримання Єдиних правил обліку та звітності по бюджетах усіх рівнів та кошторисах доходів і видатків, спрямування коштів за цільовим призначенням на стадії здійснення операцій з виконання бюджету на підставі документів розпорядників коштів, поданих до оплати.

Окрім того, Казначейство здійснює контроль за цільовим витрачанням коштів державного бюджету всіх бюджетотримувачів. З цією метою при здійсненні касових видатків перевіряються всі бухгалтерські, фінансові та інші документи, що підтверджують право і законність проведених витрат. У випадку виявлення порушень оформляється відмова в оплаті рахунку.

Крім цього, спеціалісти органів Казначейства разом з Прокуратурою, контрольно-ревізійним управлінням та іншими органами виконавчої влади, яким надано таке право, можуть залучатися до спільних перевірок.

Отже, Казначейство організовує виконання державного бюджету та здійснює контроль за цим процесом, а також контролює надходження і використання державних позабюджетних фондів. Можна констатувати, що Державна казначейська служба України здійснює контроль за виконанням бюджету на усіх етапах використання коштів, тобто на етапі прийняття зобов'язань, попередньої перевірки та оплати рахунків розпорядників бюджетних коштів та одержувачів.

У процесі контролю за державними видатками можна виділити три фази, що відповідають етапам використання коштів:

1. Попередній контроль здійснюється на стадії прийняття зобов'язань, особливо на стадії схвалення та дозволу на витрачання державних коштів.

2. Фінансовий контроль на стадії здійснення операцій перед проведенням платежу, включаючи дозвіл та підтвердження вимог на оплату. Цей контроль постійно здійснюється Казначейством України, яке, як зберігач державних коштів, зобов'язане забезпечити ефективне і раціональне їх використання відповідно до програми Уряду.

3. Контроль після здійснення видатків, проведення операцій дає змогу впевнитись у законності здійснених операцій, використанні коштів за

цільовим призначенням. У процесі цього контролю виявляються позитивні і негативні аспекти виконання бюджету. Контроль здійснюється шляхом перевірок безпосередньо на місцях, в установах, організаціях за рішенням Голови ДКСУ та начальників управлінь і відділень.

Бухгалтерський контроль – це сукупність процедур, що дають змогу забезпечити збереження активів бюджетів та достовірність звітності, що складається на основі даних, отриманих від підрозділів, які відповідають за проведення конкретних операцій.

9.5. У разі виявлення правопорушень, приймаючи рішення, органи Казначейства України керуються Бюджетним кодексом України від 08.07.2010 р. № 2456-VI зі змінами та доповненнями, Законом України “Про державний бюджет України на відповідний рік”, Положенням про ДКСУ, Порядком складання Протоколу про порушення бюджетного законодавства, затвердженого Наказом МФУ №1370 від 15.11.2010 року. При виявленні порушення органи Казначейства спочатку дають Попередження про неналежне виконання бюджетного законо-давства. Якщо розпорядник не виконав умов Попередження, то органи Казначейства України оформляють Протокол про порушення бюджетного законодавства і повідомляють органи Державної фінансової інспекції України.

Порушенням бюджетного законодавства визнається порушення учасником бюджетного процесу встановлених Бюджетним кодексом чи іншим бюджетним законодавством норм щодо складання, розгляду, затвердження, внесення змін, виконання бюджету та звітування про його виконання (ст.116 Бюджетного кодексу України).

Бюджетні правопорушення описані в Бюджетному кодексі України в статті 116.

До них відносяться: включення недостовірних даних до бюджетних запитів; порушення встановлених термінів подання бюджетних запитів або їх неподання; визначення недостовірних обсягів бюджетних коштів при плануванні бюджетних показників; планування надходжень або витрат державного бюджету (місцевого бюджету), не віднесених до таких цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України; включення до складу спеціального фонду бюджету надходжень з джерел, не віднесених до таких цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України; зарахування доходів бюджету на будь-які рахунки, крім єдиного казначейського рахунка (за винятком коштів, що отримуються установами України, які функціонують за кордоном), а також акумуляування їх на рахунках органів, що контролюють справляння надходжень бюджету; зарахування доходів бюджету до іншого, ніж визначено цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України, бюджету, зокрема внаслідок здійснення поділу податків і зборів (обов’язкових платежів) та інших

доходів між бюджетами з порушенням визначених розмірів; здійснення державних (місцевих) запозичень, надання державних (місцевих) гарантій з порушенням вимог цього Кодексу; прийняття рішень, що призвели до перевищення граничних обсягів державного (місцевого) боргу чи граничних обсягів надання державних (місцевих) гарантій; порушення порядку або термінів подання, розгляду і затвердження кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету, затвердження у кошторисах показників, не підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями; порушення порядку або термінів подання і затвердження паспортів бюджетних програм (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі); обліку та складання звітності про виконання бюджетів; порушення встановлених порядку або термінів подання фінансової і бюджетної звітності бюджетних установ, а також подання такої звітності у неповному обсязі; невідповідність даних, наведених у фінансовій і бюджетній звітності бюджетних установ, даним бухгалтерського обліку; видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону; інші випадки порушення бюджетного законодавства учасником бюджетного процесу.

Застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства зазначені в **статті 118 Кодексу**. Рішення про застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, органами державного фінансового контролю, місцевими фінансовими органами, головними розпорядниками бюджетних коштів у межах встановлених їм повноважень на підставі протоколу про порушення бюджетного законодавства або акта ревізії та доданих до них матеріалів. Рішення набирає чинності з дня його підписання. Форма та порядок складання протоколу про порушення бюджетного законодавства встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики. **Не допускається застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства за раніше виявлені і усунені порушення бюджетного законодавства.**

Інформація про результати здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства оприлюднюється органами, уповноваженими на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, якщо інше не передбачено законом.